

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Najnovejši otrok Hitlerja

Nemški zakon o bodoči ureditvi dela, ki ga je ves svet s temvečjo napetostjo pričakoval, čim bolj se je Hitlerjev režim hvalil, da bo ta zakon prekosil vse, kar se je dozdaj na socialnem polju novega zasnovalo — ta zakon je torej 16. t. m. izšel. Svojim čitateljem smo ga podali včeraj na drugi strani v izvlečku. Na vsak način Hitlerjeva uredba o delu prekaša vse socialne zakone sveta, naj pripadajo prošli dobi ali pa odpirajo novo, po svoji izvirnosti, in sicer v toliki meri, da je pravilna sodba o njem zelo težka, kakor je to pri vsaki zasnovi, ki je taka, da enake ali podobne še nikoli na svetu ni bilo.

Z Mussolinijevim korporacijskim zakonom je Hitlerjevemu zakonu skupno načelo, da bodi izhodišče človeške družbe tudi na gospodarskem polju vzajemnost, ne pa nasprotje gospodarskih in razrednih interesov, kar je — kakor vemo — osnova kapitalističnega gospodarskega reda in kar je tudi izhodišče marksistov, ki hočejo brezrazredno družbo na podlagi razrednega boja, ki naj antikapitalistični družabni red ustvari. To je pa tudi vse, kar druži Hitlerjev načrt z Mussolinijevim, kajti konkretni obrisi socialnega reda, ki naj bi se na načelu popolne socialne vzajemnosti realiziral, so v nemškem načrtu popolnoma drugačni nego v italijanskem. Razlika je v tem, da je Mussolini zasnoval svoj gospodarski red na jasnih juridičnih normah, na osnovi popolnoma konkretnih gospodarskih združenj — to je korporacij, ki predstavljajo skupno organizacijo delodajalcev in delojemalcev — dočim Hitlerjev načrt vsaj zaenkrat ne računa toliko s konkretnimi oblikami gospodarskega udejstvovanja, produkcij, čim bolj družbe, kolikor z nekimi socialno-etičnimi normami, ki naj po počasnem vzgojnem delu šele rodijo bodočo gospodarsko in socialno formo družbe. Ker sprito minimuma takih etičnih norm v sedanji družbi ni mogoča reforma, kakor si jo zamišlja Hitler, drugače kakor s sredstvi državne moči in sile, zato je nemški načrt skrajno etatističen in zaenkrat ne dovoljuje gospodarskim edincem niti toliko samouprave, kolikor jo jim daje italijanski korporacijski zakon, ki je sploh neprimerno bolj realen in konkreten nego nemški.

Hitler postavlja gospodarstvu za osnovo lastnika posameznega podjetja. To pa zaradi tega, ker nacionalni socializem sploh polaga v življenju glavno važnost na osebno vodstvo. Podjetnik naj ne bo svojemu podjetju tuj kot akcionar, ki vleče samo dividendo, ampak mora biti z delavstvom organsko zvezan. Gledano s stališča realnih razmer, je kaj nevarno, dati podjetniku v roke še večjo moč, nego jo v kapitalističnem proizvajalnem procesu itak ima, toda Hitler je mnenja, da bo ves ustroj njegovega načrta, ki še bolj nego na podjetniku sloni na zastopniku države in pa na socialnem častnem sodstvu, ki ga je Hitler menda kot prvi človek v zgodovini uvedel — podjetnika primoral k temu, da bo kot vodja svojega obrata delal v smislu svojih moralnih in socialnih obveznosti do delavstva oziroma do družbe. Zakon namreč nalaga takozvano dolžnost zvestobe kot temeljno socialno čednost (Treuepflicht) ne samo delavcu, ampak tudi delodajalcu.

Ker je pa nemški zakonodavec sam čutil, da moralna obveznost sama ne zadostuje, je podjetniku dal ob stran zastopstvo delavskih zaupnikov obrata, ki bodo obratovodjo nadzirali. Toda ta svet zaupnikov ima samo posvetovalno nalogo in ima bolj moralni značaj kot neka organska zveza med obratovodjo in delavstvom, ki mu daje nemški zakon značilno ime »Gefolgschaft« ali tudi »Belegschaft«. Daje pa zakonodavec delavskemu svetu možnost, da kolikor toliko odločilno poseže v vodstvo obrata, obratni red in delovne pogoje s tem, da sme ta svet v vseh vprašanjih, v katerih bi se ne dosegel sporazum s podjetnikom, poklicati na pomoč zastopnika države, ki lahko odredbe lastnika ukine.

Ta državni zastopnik dela ali kakor ga Hitlerjev zakon imenuje — *Treuhänder der Arbeit* — je sploh nekako središče vsega delovnega procesa. Njegove odločbe imajo diktatorično moč. Vse je torej odvisno od tega, ali bo državni zastopnik na strani podjetnika ali delavstva v posameznem podjetju. Ingerenca delavstva je oslabiljena tudi s tem, da si ne more svobodno voliti svojih zaupnikov, ampak jih predlaga podjetnik — vendar je pa ta obvezan glede liste zaupniškega sveta na sporazum z narodnosocialistično organizacijo, kar daje nekaj garancije delavcem, da bo tudi njihov interes zastopan. Kar se tiče državnega zastopnika dela, se zdi velika koncesija privatnemu podjetništvu okolnost, da je privatnemu podjetniku dana velika svoboda pri določitvi mezd. Vendar pa ima državni zastopnik dela pravico v skrajnem slučaju diktirati tudi mezdnji tarif kakor tudi ostale pogoje dela. Vendar je ureditev mezd po principu stvar obratov samih, v katerih seveda po zakonu igra svojo vlogo tudi svet delavskih zaupnikov. Tukaj je najbolj ranljiva točka svojevrstnega nemškega zakona, ker tu absolutno ne bo mogoče izhajati brez organizacije, ki bi objemala delodajalce in delojemalce kot kolikortoliko svobodno korporacijo, kakaj mezdno vprašanje je tako bistvenega pomena, da si je zelo težko predstavljati, kako bi se moglo urediti samó po dolžnosti zvestobe in čustvu moralne odgovornosti napram družbi ali državi in po eventualnem diktatu države. Pri tej točki se utegne tudi pokazati, da se gospodarski red najbrže ne da nasloniti na posamezno podjetje, ampak da mora podlagi biti mnogo širša, to je, da se mora naslanjati na večje kolektive, kakor je to n. pr. pri italijanskem korporacijskem zakonu.

Obstaja še druga velika nevarnost. Znano je, kako danes pojema veselo in čustvo odgovornosti v delovnem procesu. Če se odpravijo vrh tega vse sindikalne organizacije delodajalcev in delojemalcev, kakor je to storil Hitler, ne da bi jih nadomestil s korporacijami kakor Mussolini (ki vrh tega sindikate ohranja, čeprav jim ne daje nobenih pravnih obveznih pravic več), potem se je zelo bati, da bo ves proces gospodarskega proizvajanja vodila iz-

Klin s klinom!

Avstrijski kancler Dollfuss končno prelomil z Nemčijo

Dollfuss vabi socialiste k delu za nov red in za obrambo Avstrije

Major Fey

Dunaj, 19. jan. iš. —

Sinoči je imel na plenarni seji krščanskih socialcev zvezni kancler dr. Dollfuss velik govor, v katerem je izpovedal načela avstrijske notranje in zunanje politike.

Poklon Italiji

»Trenotno stojimo pod vtisom uradnega državnega obiska ministra Suvicha kot zastopnika italijanske vlade. To priliko bi rad uporabil, da opozorim preko mej tega našega zbora avstr. javnost, kako pristransko smo sprejeli zastopnika voditelja Italije in kako složno je v teh svojih čustvih vse avstrijsko krščansko prebivalstvo. Italija je v zadnjih letih svoje prijateljstvo do Avstrije opetovano potrdila in v prijateljskem paketu moji vladi ponudila dejansko zvestobo in dejansko pomoč. Tudi mi smo od naše strani prijateljski Italiji ostali brezpogojno zvesti. Nobena država namreč nam v naših gospodarskih težavah ni prišla tako daleč nasproti, kakor ravno Italija, ki je svoje politično prijateljstvo podpirala z izdatno gospodarsko pomočjo.«

»Samo ob sebi razumljivo je, da nas italijanski obisk navdaja z veseljem ravno v trenutku, ko svobodo in neodvisnost Avstrije toliko napadajo, ker vidimo v tem jamstvo, da hoče vlesila Italija s tem prav posebno poudariti, koliko ji je pri srcu samostojnost, neodvisnost in svoboda avstrijske države. V tej zvezi je za nas velike važnosti, da je tudi angleški zunanji minister še nedavno v angleškem parlamentu izjavil, da se sicer Anglija ne bo vmešavala v avstrijsko notranjo politiko, pač pa, da bo čuvala nad njeno mednarodno samostojnostjo. Isto je pred par dnevi izpovedal tudi francoski zunanji minister, ki je poudaril, da neodvisnost Avstrije ni samo avstrijsko, marveč tudi mednarodno vprašanje in da je od neodvisnosti Avstrije odvisna ureditev srednjeevropskega vprašanja.«

Z Nemčijo se je nemogoče sporazumeti

»Pri tej priliki bi pa rad še enkrat poudaril, da naj tudi naša največja sosedja vendar enkrat razume, da igra mednarodno skrajno nevarno igro, ako hoče z nasilnimi sredstvi, četudi malo, a kljub temu mednarodno zelo važno državo, ki ji je pri vsem tem še krvno sorodna, oropati njene svobode in njene neodvisnosti. To je obžalovanja vredno baš zaradi tega, ker gre v tem boju za dve državi, ki jih med seboj vežejo vezi jezika, krvi in starodavne kulture. V svojem govoru na Silvestrov večer sem jasno poudaril, da se mi Avstriji teh vezi dobro zavedamo. Danes pripominjam k temu samo še to, da se država, ki svoji sosedji s pestjo vsiljuje svojo ideologijo, prihaja v slabo luč v mednarodnem svetu, kajti male in velike države, vse imamo pravico do neomejene samostojnosti.«

Zvezni kancler je nato prišel na notranjopolitične probleme in izjavil, da je treba ohraniti mirno kri in potrpežljivost. To potrpežljivost pa naj nikdo ne tolmači napačno. »V svojem zadnjem govoru sem napovedal različne možnosti, da se odnošaji med nami in med Nemčijo razčistijo in mi smo ustvarili tudi za to potrebne predpogoje. To da narodni socializem nam je odgovoril z novim plazom terorizma, kakor ga dosedaj še nismo doživeli. Zaradi teh zadnjih dogodkov je postalo danes jasno, da ne obstoji več nobena resna podlaga za kakšne koristne razgovore ali pogajanja z Nemčijo, ker bi izgledalo kot da bi se bili tega terorja ustrašili. Iz Nemčije prihajajo bombe, ki pri nas eksplodirajo. Iz Nemčije se vrši gorostasna propaganda po radiu proti naši državi in nemški diplo-

ključno le država. O korporacijah v Hitlerjevem načrtu ni govora, pač pa obstoja nek zametek korporacijske ideje v socialnem častnem sodstvu. To sodišče, ki predstavlja nezastopano novotarijo, bo razsojalo v zadnji instanci o pregreških zoper socialno čast (juridično čisto nov pojem!), zoper kršenje socialne vzajemnosti in miru, o zlorabi moči, ki jo ima obratovodja, o zanemarjanju socialnih dolžnosti itd. Poravnave, sprave in končevanje dolžbe o delovnem razmerju sploh bo odločal, kakor že rečeno, samo državni zastopnik dela — socialno častno sodišče se bo pečalo samo s prekršitvami moralnih in socialnih norm, ki jih ta zakon predpostavlja in diktira za delovno razmerje. Na ta način bo to sodišče sešoma stvorilo neko stanovsko-poklicno pravo, ki bo lahko pomenilo ogrožje za juridično bolj opredeljeno in organizacijsko-konkretno izdelano obliko korporacij, brez katerih nov socialni red absolutno ne bo mogel izhajati, ako naj bo res red.

Toliko v golo informacijo naših braveev. O ostalih problemih bo prilika še govoriti, zaenkrat pa se mora ugotoviti, da je nemški zakon še daleč od stanovske uredbe družbe in da napravlja vtis prave nemške meglivosti, kakor je megljen germanski mitološki »Nebelheim«, v katerem ureja kaos vsega mogočnega »Urgotte...«

matični uradniki se v naši državi ponoči sestajajo z največjimi sovražniki avstrijske svobode. Avstrija bo zaradi tega brezobzirno in z vso silo vzpostavila red in mir v svoji hiši. Naj služi to kot zadnje svarilo vsem protidržavnim teroristom, ki jih bomo preganjali — ker smo k temu primorani — po načelu starega rimskega reka: Klin s klinom! Zvezna vlada bo vzdržala v tem boju, ker je prepričana, da prihaja čas, ko se bodo državi zveste ljudske mase zgrnile okrog nje, da ji pomagajo vztrajati v brambi neodvisnosti domovine.«

Socialisti - v eno fronto z nami!

»Za notranjopolitični razvoj Avstrije pa je predvsem važno tudi vprašanje, kako se bodo obnašale one plasti našega naroda, ki so dosedaj iz razlogov razrednega boja stale ob strani in niso hotele vlade podpirati. Tudi v tem pogledu si rad odkritosrčno izrazil svoje mnenje in prosil poštene

Kaj pravi Italija

Ni nobene politične zveze Italija bo odločno branila Avstrijo pred Hitlerjem

Rim, 19. jan. b. V tujakšnih političnih krogih naglašajo velik pomen sestanka med Suvichem in dr. Dollfussom. Izključuje pa se, da bi razgovori med Suvichem in predstavniki avstrijske vlade lahko povzročili kakšna politična ali gospodarska iznenadenja. Tendenciozne vesti o nameravani politični zvezi med Avstrijo in Madžarsko, ki naj bi se sklenila na vpliv in pod kontrolo Italije, so že demantirane. Italija nima ničesar proti temu, da Avstrija realizira svoje želje, da kot neodvisna država vpostavi tem ožje zveze z vsemi svojimi sosedi. Sodelovanje Avstrije s sosedi, pa tudi z onimi v Mali zvezi, se lahko ustvari na principu popolne enakopravnosti in na ekonomski podlagi, ki bo v skladu s smernicami načrta o gospodarski organizaciji Podonavja, ki ga je italijanska vlada predlagala 27. septembra 1933, in ki so ga, kakor vse kaže, v principu sprejele interesirane države, in ki sta mu naklonjeni tudi Francija in Anglija. Na sestanku med Suvichem in Dollfussom se bo nadalje razpravljalo vprašanje terorističnih aktov po Avstriji in v zvezi s tem z akcijo, ki jo bo v imenu avstrijske vlade prišel podkancler major Fey. To vprašanje je zelo aktualno, čeprav je to povsem notranje avstrijsko vprašanje, ki pa ima tudi mednarodni značaj, čim Nemčija smatra za potrebno, da krši suverene pravice Avstrije.

Ostre odredbe policije

Dunaj, 19. jan. b. Ker je policija tudi danes dopolnje pričakovala, da se bodo ponovili izgrede narodnih socialistov, je bila popolnoma pripravljena, da v kadi zadušil vsak poizkus kaljenja miru. V Burghofu so zbrani policijski oddelki, ki čakajo na povelje. Ves Ring do parlamenta je zaprt po policijskih stražah, enako tudi važnejši trgi. Zaprt je tudi dohod k Ballhausplatzu, kjer je palača državnega kanclerstva. Nemiri pa se danes niso ponovili. Italijanski državni podtajnik Suvich je bil dopoldne nekaj časa v španski jahalnici, nato pa je obiskal Dollfussa, s katerim je delj časa konferiral.

Dunaj, 19. jan. b. Za nocojšnjo predstavo v Burghofu razprodane vstopnice so se morale vrniti in je vsakdo dobil povrnjen svoj denar. Vsi se deži v gledališču bodo stavljeni na razpolago samo

Plebiscit v Posaarju se bo vršil

Pariz, 19. jan. AA. Zenevski dopisnik »Matina« doznava, da se je dosegel med britanskim zunanjim ministrom in Paulom Bonecourjem končni sporazum glede ureditve posaarskega vprašanja. To vprašanje, pravi dopisnik, se je na ta način likvidiralo, da se bo v Posaarju plebiscit vršil, kakor določa to versajska mirovna pogodba. Celo Nemčija je na to odkrito prišla. Zato Posaarje ne bo boglo več biti predmet raznih transakcij.

Afera Staviskij

Smrad se širi naprej

Gospod Chiappe veliko vé...

Pariz, 19. jan. AA. Na snočnji seji poslanske zbornice je prišlo do hudega incidenta med prosvetnim ministrom de Monziejem in poslancom Henriotom. Ko je začel poslanec Henriot napadati francosko pravosodje in v zvezi s tem tudi prosvetnega ministra de Monzieja zaradi škandala Staviskijega, je bil de Monzie doma. Ko je pa izvedel o teh napadih, se je takoj odpravil v poslansko zbornico. Bil je tako razburjen, da je malone prišlo do dejanskega spopada med njim in poslancom Henriotom. Ločili so ju pa še o pravem času v bližini stoječi poslanci.

Rezultat tega spora sta dve izmenjani posetnici. Posebna komisija mora zdaj preiskati stenografske zapiske. Če bodo ti potrdili, da je poslanec Henriot v resnici žalil ministra de Monzieja, bo le-ta zahteval od poslanca Hen-

delavske voditelje, da o njem razmišljajo. V razdobju, ko je bil naš gospodarski red po načelih liberalne kapitalistične družbe oslonjen na razredni boj kot osnovo vsega organiziranega življenja, je bilo takšna razredna stališča razumljiva. Toda danes prihajamo v drugi red, ki hoče prenoviti državo, gospodarstvo in sploh vso družbo, in je treba odnosaže od človeka do človeka gledati z drugimi očmi. V našem primeru padajo razlogi razrednega boja in naše delavstvo naj resno premišluje o tem, če morda nima dolžnosti, da tudi ono polnomočno sodeluje z nami pri izgraditvi novega reda. Ako bo naše delavstvo prišlo do tega prepričanja, potem ne dvomim, da bomo že v najkrajšem času našli možnosti, da vstopijo v našo veliko fronto tudi vse tiste delovne skupine našega ljudstva, ki so dosedaj stale ob strani. Od naših krščanskih strokovnih organizacij pa pričakujem, da bodo v tem pravcu dale smer vsem ostalim delovnim tovaršem.«

izbranim in povabljenim gostom. Nocoj se predvaja Mussolinijeva drama »Stodnic«.

Major Fey pridno zapira

Dunaj, 19. jan. b. Poleg Albertija, voditelja spodnje-avstrijskega Heimwehra in njegovega namestnika Kubatscheka je policija aretirala tudi dr. Spanna, sina znanega rajhovskega vseučiliškega prof. dr. Spanna in voditelja Heimwehra v simeriškem področju. Vsi so bili ponoči odpremljeni v Wöllersdorf. Organ krščansko-socialnih napadalnih oddelkov »Sturm« poroča v zvezi s to aretacijo, da je Alberti z ožjimi prijatelji narodno-socialistične stranke pripravil pohod na Dunaj in hotel aretirati vso Dollfussovo vlado. Napad bi se moral izvršiti v začetku tega meseca. Da ni prišlo do tega, se ima vlada dr. Dollfussa zahvaliti okolnosti, da se Albertiju podrejene osebe niso upale zaupati svoje namere svojim članom, ki so sami kmetje. V zvezi s tem se vršijo še nadaljne aretacije. Na merodajnih mestih zagotavljajo, da bo vlada nastopila z vso strogostjo in odločno izkoreninila vse črve, ki kršijo javni red. Akcijo proti narodnim socialistom vodi izključno major Fey.

Francija in Italija edini

Pariz, 19. jan. m. Francosko časopisje pozorno zasleduje razvoj avstrijskega položaja, ki postaja iz dneva v dan resnejši. Tako objavlja danes daljši članek »Journal« in sicer pod naslovom: »Neodvisnost Avstrije je na kocki«. V tem članku se govori med drugim. Kancler Dollfuss se hrabro bori proti narodnim socialistom. Najnevarnejše pa zaenkrat še ni odstraneno, ker še vedno obstoja možnost nasilnega državnega udara. Položaj v Avstriji je tako resen, da so tamkajšnji socialisti sklenili, da iščejo premirje s kanclerjem Dollfussom. Obisk Suvicha na Dunaju pomeni odobritev Dollfussove politike in opomin izvalcem. Niti Francija, niti Italija ne bosta dopustili, da bi kdo zadrgnil svojo zanjko okoli Avstrije. Verjetno je, da Suvich ni prispel na Dunaj s posebno misijo, vsekakor pa je njegov cilj, da pripravi gotove osebe na resno razmišljanje.

Boj proti cerkvam v Nemčiji

Aretacije duhovnikov se nadaljujejo

Monakovo, 19. jan. b. V Graunsteinu so oblasti aretirale tamkajšnjega župnika Stelza in sicer na prijavo občanov, češ, da je v pridigi v cerkvi govoril proti sedanjemu režimu. Kardinal Faulhaber je proglasil nad vsjo župnijo interdikto. Cerkev je zaprta in leto dni v njej ne bo cerkvene funkcije.

Iz Markt Teinacha na Zgornjem Bavarskem poroča londonski »Times«, da je bil tam aretiran kaplan Richard Hessler zaradi svojega »sumljivega političnega vedenja«.

Nadškof v Kölnu je izdal z datumom 15. t. m. okrožnico, katero morajo duhovniki prebrati nevestam in ženinom kadarkoli pridejo k njim k pouku. Duhovniki morajo vernikom sporočiti, da cerkev

sterilizacijo brezpogojno obsoja. Nihče se ne sme sam javiti sterilizaciji in tudi ne sme predlagati koga drugega, da ga sterilizirajo.

Obenem morajo verniki odklanjati revije in knjige, ki so v nasprotju s katoliško vero. Posebno se opozarja na knjigo Rosenberga: »Mitus XX. stoletja«, ki se je uvedla celo v šolske knjižnice.

V Dortmund-Martenu je policija zaprla evangelijskega pastora Bullemajera, češ, da je otrokom v šoli prepovedal Hitlerjev pozdrav. Istotako je bil zaprt v Waldenburgu pastor Weichlein, ker je otrokom v šoli povedal, da je vodja narodne socialistične omladine Baldur von Schirach žid in da se v resnici piše Baruch Mayer.

Zadušen komunistični puč

Lisbona, 19. jan. b. Vlada je izdala uradno poročilo, v katerem se zatrjuje, da je poskus vsaj, ki so jo pripravljali levičarski elementi, zapeljani od komunističnih in sindikalističnih agitatorjev, v kralji zadušena. Preteklo noč je bila napovedana generalna stavka, proti čemur pa je vlada storila vse potrebne ukrepe, da jo prepreči. Zarana so komunisti skušali izvršiti nekaj terorističnih atentatov.

Predvsem so hoteli razorožiti vojaštvo, poškodovati vodovode, plinarno in električno centralo, nato pa zavzeti pošne in železniške postaje. V spopadih je bilo nekaj mrtvih in več ranjenih, uradno pa se število ne poroča. V Lisboni je koncentrirano vojaštvo, ki patrolira po ulicah. Uvedle so se izredne mere in vpeljana je najstrožja cenzura.

Energičen boj proti Železni gardi

Bukarešt, 19. jan. m. Najnovejša številka »Dimineate« poroča zelo obširno o preiskavi v zvezi z atentatom na pokojnega predsednika romunske vlade Duca. Casopis pravi, da se je dosedaj že ugotovilo, da je bil atentat spretno pripravljen in da je bila to zarota Železne garde. Policijske oblasti so ugotovile, da je bila v Železni gardi organizirana tako zvana legija smrti, kateri je pripadalo 20 oseb, ki so imele nalogo, da pomorijo vse uglednejše romunske politike. Trije atentatorji, med katerimi se nahaja tudi morilec Duca Constantinescu, so dobili od Železne

garde zagotovilo, da postanejo ministri, če bodo izvajanjem neredov doprinesli, da se z uspehom izvrši državni puč v Romuniji. Romunska policija vsestransko išče ostale člane Legije smrti in upa, da jih bo kmalu prišla.

Bukarešt, 19. jan. k. Danes je bil zopet zaslišan atentator Constantinescu, ki je ubil ministrskega predsednika Duca. Zaslišani so bili tudi njegovi soizkrivci. Pričakuje se, da bo jutri predan državnemu tožilstvu.

Smrt velikega Francoza - junaka General Marchand in svetovni spor zaradi Fašode

Pariz, 16. januarja 1933.

(Od »Slovenčevega« poročevalca.)

Poleg rajnega generala Mangina, katerega najbolj prijatelji je bil največji francoski junak kolonialne vojske, general Jean Marchand, je te dni umrl v zatiski in kakor daleč, zelo daleč od javnega mnenja. In vendar je svoje dni, pred 35 leti, njegovo ime odjeknilo tisoč in tisočkrat po vsej zemeljski obli, in vendar so zaradi njegovega imena in zaradi njegovega junaštva, ki je postalo že legendarno v zgodovini velikih kolonialnih imperijev, grozile vojne nevarnosti med največjimi veselilami sveta. In vendar je predstavljal in še predstavlja to ime tip čistega junaštva, nesebične vdanosti, neuklonljive volje, ki podira pred seboj vse ovire.

Francoska vojska ga je poslala v zapadno Afriko takrat, ko Afrika še ni bila porazdeljena med evropske veselile in ko so se šele ustvarjali veliki današnji afriški imperiji evropskih držav. Leta 1897 je prišel na svoje službeno mesto kot poveljnik majhnega oddelka črnih kolonialnih vojakov. Vlada mu je dala strašno nalogo, da se prebije skozi neizmerne afriške puščave na vzhodni del kontinenta in da zveže tako prvič v zgodovini francoske kolonije v zapadni Afriki z afriško vzhodno obalo na jugu Sudana. Z neizmernimi težavami se je prebil kot lev skozi puščavo, se trgal z zverinami, se boril z naravo, se vojskoval s puščavskimi roparskimi plemeni, tisočkrat v smrtni nevarnosti, tisočkrat zopet rešen, žejen, utrujen a nezlomljen se je prebil do Sudana, razobesil francosko trobarvno zastavo, zapel francosko narodno pesem in zasanjal o novih velikih bojnih podvigih, s katerimi je mislil pokloniti svoji domovini ves južni Sudan tja do hribovite Abesinije in okrog nje dol do danes angleške Ugande.

Od severa, iz Egipta pa so prodirali Angleži, ki se jim je tudi zahotelo po Sudanu. Lord Kitchener je vodil angleško ekspedicijo, ki se je pomikala počasi in ugodno po Nilu nizdol in zasedala ped za pedjo egiptovske zemlje. Ni se jim mudilo, da so počasi, ne da bi se preveč mučili, v dobri veri, da so sami in ne slute, da iz ogromnih daljav sili skozi puščavski pesek in abesinski pragozdove kapetan Marchand s svojim odredom črne vojske, tisoče kilometrov daleč. Angležem nasproti so se pomikali iz juga drugi angleški odredi in izgledalo je, da se bosta obe angleški koloni združili in proglasili svoje gospostvo nad sudanskimi deželami. Ko je lord Kitchener že mislil, da je na cilju, se je iz puščavske grmičevja priklatila Marchandova kolona, zasedala francosko zastavo v Fachodi in tako prestrijala angleško napredovanje. Anglež je pošiljal svoje sele Francozu, naj odjenja, naj odide, Anglež je grozil, da bo streljal, toda Francoz, ves obznan od afriškega solca, ves utripajoč še od mesece in mesece trajajočega marša, ves junaški in ponosen, je ostal pri svoji trobojnici, odbijal ponudbe, se smejal grožnjam.

Takrat, 10. julija 1898 je Evropa prisluhnila in ime kapetana Marchanda je šlo od ust do ust. Do septembra so trajala pogajanja s Kitchenerjem, a ko niso mogli premakniti tega puščavskega leva iz Fachode, so se začela pogajanja med evropskimi vladami. London se je razburjal, Pariz se je razburjal, Rusija se je razburjala. Zunanji ministri so se ehajali, grozilne note so se izmenjavale, bojna brodovja so se kurila kotle in vojska je čakala pripravljena. Izgledalo je, da bo izbruhnil vojni požar, ker Anglija ni marala dovoliti, da bi njen etoletni sen o neposredni zvezi južne Afrike z Egiptom naenkrat izgubil v nič zaradi tega junaškega marša preko vse Afrike, ki je imel za cilj, da angleško-južno prodiranje onemogoči po francoskem zapadno-vzhodnem prodiranju. Slednjič so se vlade sporazumele, slednjič so vlade zbrale nek kompromis. Anglija je ponujala veliko, Anglija je Franciji ponujala vso zapadno Afriko, ves Maroko, ves Alžir, samo da se odreče Sudana. In francoska vlada, vesela te angleške ponudbe, se je sprijaznila z mislijo, da si uetvari na zapadni Afriki s tiho pomočjo Anglije velikanski kolonialni imperij, Anglija pa prepuosti vzhodni del, kjer je že par let prej tudi prepuštila Angliji euški prekop.

Dne 13. novembra je prišlo povelje iz Pariza, da se mora kapetan Marchand umakniti in prepušiti Fachodo Angležem. Zgodovinarji pravijo, da se je zablestela v očeh tega puščavskega junaka in velikega rodoljuba solza, ki jo je pa takoj posušilo vroče afriško solnce. Angleži so mu ponujali, naj se vrne domov preko angleškega ozemlja v Egipt. Ponujali so mu častno spremstvo. Toda Marchand je dvignil tabore, enel zastavo Francije in raven, visok in veličasten izginil nazaj v

puščavo, odkoder je prišel, da se preko vse Afrike, po francoskem ozemlju vrne nazaj v svojo domovino. Dne 19. decembra je njegovo kolono zajela zopet puščava. Zopet se je boril, zopet je trpel s svojimi vojniki, zopet zmagoval, samo da junaško pokrije poraz, ki ga mu je natovorila diplomacija. A njegova zgodovina, njegov pohod skozi puščavo, njegovo kljubovanje v Fachodi, njegova vrnitev skozi divje pustinje je ena največjih tragedij vojaške pokorščine in ena največjih junaških epizod, kar jih pozna kolonialna zgodovina.

Od takrat je Marchand umaknil. Napredoval je v tišini, postal general, se boril v svetovni vojni na najhujših mestih v Argonih in pri Verdunu, žel odklikovanja in priznanja, po svetovni vojni pa se je umaknil v zatijje, kjer ga je menda vlada ravno tako pozabila kot svetovno javno mnenje, ki ga je v svojem življenju tako razburil, kot le redko kdaj kakšen veliki vojskovodja. Toda med francoskim ljudstvom bo kapetan Marchand ostal živ vzgled francoskega genija in čistega rodoljuba, legendarna osebnost, kot jih sodobnost ne ustvarja več. Njegova smrt pade ravno v smrdljivi Stavinskijev skandal. Njegova smrt bo poživila spomin na velike čednosti francoskega naroda in bo tudi danes izpolnila isto miseljo, kot so jo svoje dni vršila njegova junaška dejanja v puščavi.

R. M.

V par vrsticah

Dunaj, 19. jan. b. Vlada je za leto dni prepovedala uvoz lista »Maribor Zeitung«, ker vodi narodno-socialistično propagando.

Pariška izdaja »Daily Maila« pravi, da je fuzija obeh velikih angleških paroplovnih družb »Cunard« in »White Star« tako rekoč že sklenjena stvar. List pravi, da bo uradno poročilo o tej fuziji prav v kratkem objavljeno v zvezi z bodočo ureditvijo prekomorskega prometa s Sev. Ameriko.

Denarstvena komisija reprezentativne zbornice je s 15 glasovi proti 1 glasu odobrila Rooseveltov zakonski predlog o razvednotenju dolarja.

»Morning Post« javlja, da ima angleška vlada velike načrte glede zračne pošte. Pričakovati je, da bo še v tekočem letu obnovljena letalska zveza Anglija-Kanada kakor tudi zveza z Avstralijo.

Avstrijski finančni minister dr. Buresch odpotuje prihodnji teden v Prago, da pospeši trgovsko zveze med Avstrijo in Češkoslovaško.

Dva poljska letalca, brata Adamowicz, pripravljata nov polet čez Atlantik, in sicer nameravata preleteti progo Newyork-Varsava. To bo njun drugi poskus. Pri prvem poskusu sta preletela le 1800 km. Sedaj bosta vzletela z letališča Harbour Grace.

Pariz, 19. jan. Šef francoskega generalnega štaba general Gamelin je izročil večeraj v navzočnosti svojih najbližnjih sodelavcev komandirski red legije časti jugoslovanskemu vojaškemu odposlancu v Parizu, generalu Nenadoviću obenem s pismom, v katerem izraža svoje občudovanje do jugoslovanske vojske.

Belgrad, 19. jan. AA. Z odlokom prometnega ministristva se uvede telefonski promet med Radovljico in Dunajem. Razgovori med navedenima mestoma se lahko začne dne 25. t. m. Pristojbina za običajen razgovor znaša 4.20 zl. franka za enoto.

Včeraj dopoldne je bila na belgradskem moškem učiteljsku konferenca »Šolske nabavljajno-konzumne zadruge«, ki se je ustanovila l. 1929. Zadruga je od tega časa pokazala lepe uspehe, dasi-ravno je bil njen obratni kapital le 250 Din. Danes razpolaga z raznim blagom, učnimi knjigami, črnim, papirjem ter raznim drugim šolskim materijalom, poleg tega pa imajo v blagajni 15.000 Din.

V nedeljo 21. t. m. ob 8 h v Belgradu v cerkvi Kristusa Kralja drugi orgelski koncert, ki ga priredi Jurij Arbački. Znanega mojstra na orgle bo spremljal na čelu Aleksander Platin. Koncert bo pod pokroviteljstvom tukajšnjega nemškega in avstrijskega poslanika.

Iz smederovske Palanke poročajo, da sta tamkajšnja davčna uprava in finančna kontrola zapeli okoli 10 gostiln, ki niso plačale zaostalih davkov ali trošarinskih taks. Lokali ostanejo zaprti tako dolgo, dokler ne bodo lastniki plačali zaostalih davkov.

Liška praga je očiščena. Osební vlak je prišel iz Zagreba večeraj ob 9.55, namesto ob 7, brzovlak pa je imel samo 30 minut zamude. Danes se je prišel redni promet.

V ponedeljek 22. t. m. gostuje v splitskem gledališču tragedinja Tille Durieux z ansambлом dunajskega Volkstheatra.

Sklepi magistratnega gremija

Ljubljana, 19. januarja.

Danes popoldne se je vršila seja magistratnega gremija v mestni posvetovalnici. Obravnavale so se sledeče zadeve:

Na poročilo mestnega gospodarskega urada: sklene se, da se dovoli županstvu občine Rudnik prispevek za vzdrževanje občinske ceste na Barju v znesku 400 Din. — Odkloni se prošnja Alojzija Rajnerja za znižanje odnosno črpanje zakupnine za uporabo javnega sveta. — Vodji gasilskega mestnega urada se instalira v njegovem stanovanju telefon, kar bo stalo 1200 Din. — Plača se upravi pokopališča Sv. Križa pristojbina za vzdrževanje groba narodnega bojnika Viktorja Merlaka v znesku 100 Din. — Kmetiski posojilnici ljubljanske okolice se podaljša triletna doba obveznosti za zgradbo večnadstropnega poslopja na Tyrševi cesti za nadaljno dobo treh let. — Posestnikom zasilnih stanovanjskih hiš na Galjevici se zniža letna najemnina za mestni svet od 120 na 60 Din. — Na zahtevo Maloželjske družbe cestne železnice v Ljubljani se odstrani električna ura na Františkanskem mostu. Kam se bo ta ura premestila, se bo sklepalo v eni prihodnjih sej. — Odkloni se prošnja raznih najemnikov mestnega sveta v Trnovskem pristanu. — Predvidena so tamkaj v letošnjem letu regulacijska dela v Ljubljani do Spice. — Policijski zaporj povzročajo mestni občini velike skrbi. Namestitev prostorov je združena povsod z večjimi stroški za adaptacije ali pa za gradnjo novega poslopja. Za silo se bodo sedaj adaptirali prostori v levem traktu šentpeterske vojašnice, kjer bo treba nekaterim strankam odpovedati stanovanjske prostore. V poštev pridejo največ ruski begunci. — Dobava gramoza za barjanske ceste se odda tako, da dobi Vidmar Jakob polovico, Serjak in Virant pa vsak eno četrtino. — Pri šišenski cerkvi Sv. Jerneja se je napravil radi ohranitve cerkvice led zid in stopnišče po načrtu arh. Plečnika. Na cerkvenih oknih pa se bo sedaj napravilo tudi omrežje; napravo omrežja se odda najcenejšemu ponudniku tvrdki Gayer za 3110 Din.

Odkloni se prošnja odnosno ponudba nekaterih posestnikov iz Lanišča za prevoz gramoza iz mest-

nega kamenoloma iz razloga, ker prevoz gramoza izvršuje mestna občina v lastni režiji po isti ceni, kakor so jo ponudili omenjeni posestniki. Mestna občina dobavlja iz tega kamenoloma cca 8000 kubnih metrov prvovrstnega gramoza. Prevoz gramoza zaposluje mestne šolerje predvsem v zimskem času.

Izdajo se sledeča stavbna dovoljenja: dr. Konradu Janežiču posestniku v Gosposki ulici o enonadstropni podstrešni prizidek in adaptacije. — Tvrdki I. Knez za adaptacijo pritličnih prostorov v hiši na Celovski cesti 6 za trgovske lokale. — Ivanu Triljerju za zasilno stanovanjsko hišico na Cesti dveh cesarjev na parceli mestne občine. — Francetu Skrlcu se podaljša načelno stavbno dovoljenje za gradnjo enonadstropne hiše na parceli 72-10 kat. obč. kapucinsko predmestje za dobo dveh let. — Hotelski družbi Union se podaljša dovoljenje za obstoj provizoričnega paviljona med hotelom in med Vzajemno zavarovalnico na Miklošičevi cesti za dobo dveh let. — Ivanu Jurcu se podaljša stavbno dovoljenje za gradnjo visokopritlične lesene stanovanjske hiše ob Grablovevi ulici za dobo 2 let pod pogojem, da hišo umakne od vsakega mejaša najmanj na 10 metrov. — Hišni posestnici Fini Milčević se načelno dovoli postavitev trinadstropne stanovanjske hiše na ogli Bleiweisove ceste in Nunske ulice pod pogojem, da svoje stavbišče arondira z delom nunskega vrta. — Ivanu Sušniku za napravo hišne kanalizacije Pred škofijo 17. — Francetu Ravniharju se dovoli obročno odplačilo stroškov za napravo trotoarja za dobo pet let proti obrestim.

Izdajo se sledeča uporabna dovoljenja: tvrdki Salus d. d. za pritlični dvoriščni prizidek Aleksandrovca cesta 10. — Ivanu Useniku za prizidano poslopje na Dolenjski cesti 23. — Antoniji Hmelak, imeteljici lesne industrije Franjo Zagar, za trinadstropno stanovanjsko hišo na ogli Resljeve in Slomškove ulice. Pritlični trakt na Resljevi cesti bo porabila uradniška menza, katere se že preseli s 1. februarjem tega leta. — Francetu Lukmanu za novo trinadstropno hišo ob novo projektirani ulici med Nunsko in Erjavčovo cesto.

Mariborsko gledališče: Okence

Praska igralka Olga Scheinplugova je napisala veseloigro v štirih dejanjih pod zgornjim naslovom. Stvar je imenitno preračunana kot pomirjevalno in razvedrilno sredstvo za zrahljane mestjanske živce, zato je prešla tudi v češki zvočni film. Tudi v tej veseloigri je v izrazitem centru odrske zgodbe privatni vseučiliški docent Jakob Johaneč, tipični predstavnik neskončno nerodnega razumnika, ki zgrmijo nadenj vse mogoče delikatnejše in manj delikatne posledice preokorne noči, ki se lahko pripetijo abstinentu Johanečkovega kova, ako nastane v njegovi zavesti radi zaužitega alkohola »vrze«, nekakšno »okence« kakor pravi Johanečev prijatelj dr. Plevka. Obdelava snovi je odrsko premetena in pretehtano prirejena. Saj izve gledalec šele na koncu, kaj je prav za prav bilo z docentom Johanečkom v spornem času od polnoči do svita: predaval je študentu Divišku o etiki... Pisateljica je razen tega obmetala vso to zanimivo fasado z ometom jedrnatu, toda pisano skiciranega sveta, ki obkrožuje tega zapetega učenjaka. Vse pa se preliva v omaki mestoma svojega češkega humorja in umerjene šale. Ledeni oklep, ki obdaja čudaško, smešno učenjakaško mrav docenta Johanečka, se nazadnje raztali ob toploti, ki jo začuti do hčerke hišnice in postrežnice Dymbylove. Docent Johaneč v bodobi četkovke premijere je bil skladno uravnan ter sestavno zgrajen. Le v pretrajan zibljivi boji so se mnogi učinki rahljali. Ta Johaneč je letošnji najpozitivnejši in najmočnejši odrska postavka Joška Koviča, ki je veseloigro tudi zrežiral. Prvokat v vodilni ženski vlogi na dramskem torišču se je preizkusila E. Barbičeva kot Rožica ter prijetno presenetila. V vsem je bil znanosen utrip nadarjene igravke, ki ni le v operetnem krogu suvereno obvladujoča. Zakraskova je v gospe Dymbylovi našla svojim odrskeim spretnostim primerno podajavno figuro. Johanečkov dobri prijatelj Plevka je bil Rado Nakrst, ki je tudi lotop svoj nalogi resno in temeljito izpeljal; stodoosten vagabund je stal pred gledavci ob pojavu Blažvega Lojzeta; v maski krepko naznačen P. Kovičev policijski komisar; nosača sta bila Furijan in Gorineček. Medven je letos drugokrat, to pot v vlogi študenta Diviška, opozoril nase kot imenitnega tvorca odrskekih značajev in tipov. V celoti je štiri-dejanska uspeha in jo bodo ljubitelji teatra radi hodili gledat. Za predpust se je mariborsko gledališče dobro oskrbelo.

★

Prvi kongres hrvatskih katoliških književnikov. Podobno, kakor so v začetku leta 1932 zborovali poljski katoliški književniki in sredi istega leta češki katoliški književniki, kjer so sklepali o smer-nicah in nalogah svojega ustvarjanja, tako bodo hrvatski kat. književniki v aprilu sklicali v Zagrebu svoj prvi kongres. Ze nad dvajset let se zbirajo istomiselni ljudje v »Kolu Hrvatskih Književnikov«, katerih glasilo je »Hrvatska Prosvjeta«, in zdaj so začutili potrebo, da se sestanejo in pretresejo nove smernice v zvezi s sodobnimi književnimi vpraša-

Utrinki

RAZOČARANJE...

Neki pariški knjigarar je z veliko reklamo priporočal knjigo z naslovom: »Kaj morajo vedeti deklice pred zakonom«. Hkrati je javil, da bo postal knjigo v diskretnem omotu. V kratkem času je bila knjiga razprodana. Pisec in knjigarar sta bila nad vse zadovoljna. Tedaj pa so začeli prihajati pritožbe. Deklice niso bile zadovoljne z vsebino knjige, ker s tako veliko reklamo je bila oglašena — navadna »Kuharica«. Seveda so knjigararja tožile. Sodnik pa je bil drugega mnenja. Silno se je namreč začudil, kako da se mlade deklice tako branjto kuhinjskega znanja pred zakonom. Oprostil je knjigararju, češ, on je povsem pošteno postopal, ker je priporočal to knjigo. Deklicam pa je bral levite, češ, da je sramota za njih, da nečajo znati kuhati.

STRASEN MOLK.

V »Schweizerische Kirchenzeitung« od 4. januarja 1934 beremo: Osservatore Romano« razpravlja na urodnem mestu o papeževem božičnem nagovoru. Seeti ože se je vzdral vsakega mnenja o mednarodnem položaju, ki da je tako zamolan, da si o njem ne upa povedati ničesar dotičnega. To rezervo svetlega očeta imenuje vatikanski glasilo »silencio terribile« — strasen molk Kristusovega namestnika na zemlji. Ta molk se da primerjati samo s Kristusovim molkom pred Pilatom. Kot sose da rimski namestnik, tako zapravljajo tudi danes vsi sodobni politični monotei največjetožne žlače in interese svojemu mamonu — državi. Mednarodna organizacija

naseljevanja bi lahko dala kruha milijonom brezposelnim. Toda o tem nikdo noče nič slišati. Iz strahu pred konkurenco, ki ni nič drugega, kot ta prokleti glad po denarju, po dividendah, ki bo požrl nako kulturo.

Papež Pij XI. je v svojem nagovoru omenil tudi izrek Napoleona, da je za uspešno vojno potreben denar in zopet denar. On pa, sveti oče prosi vsak dan Boga, da naj razruši narode, ki želijo vojno.

»Mi prepuščamo finančnikom in divjim lvcem za dividendami in akcijami, ljudem, ki so drugega kora, kot smo mi, da razmišljajo o Napoleonovem izreku, medtem ko oslaja krščanstvo pri svoji starodavni paroli, da je za vzdrževanje miru potrebna molitev, molitev in zopet molitev.«

JAPONSKA KATOLIŠKA MLADINA,

zlasti dijaška, je pričela z uresničevanjem lajškega apostolata. Način njenega delovanja je posnel po angleškem vzoru, kjer se duhovna obnova propagira javno po ulicah in trgih. V Londonu n. pr. se pozne na primeren prostor mlad generacijo in začne okoli sebe zbirajočim se ljudem govoriti v duhu katoliškega apostolata. Ta način propagande se je na Anglskem, kjer so ljudje zelo strpni, izdatno posrečil. Tudi na Japonskem se snuje sedaj društvo, ki mu je glavní smisel propaganda katoliške misli po ulicah, trgih, teorinah in avtoranah. Katoliške dijaštvo je pod vodstvom svojih škofov. Ti goreti dijaški se bodo za to pripravljali na posebnih tečajih, ki jih bodo vodili vsučilišni profesorji...

Iz Avstrije k nam po živila

Kranjska gora, 18. jan.

Na Poljani, na Podkorenskem sedlu, se razvija zadnje čase živahen promet z živili, zlasti z mesom in moko. V Avstriji so živila namreč precej dražja kakor v Jugoslaviji. Zato prihajajo rezeži s Koroškega kupovat na mejo, Avstrijska finančna oblast dovoljuje, da vsak kupi in prenese toliko živil, kolikor jih za svojo osebo potrebuje, naši finančni organi pa ne ovirajo, da bi kdo tudi več nesel seboj.

Tam onstran meje dobivajo brezposelni malo

Občinske volitve v Motniku

Upravno sodišče v Celju je izdalo tole odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. okt. 1933 vršile v občini Motnik, srez kamniški, se je v volivnem imeniku vpisani Učakar Janez, posestnikov sin v Beli, dne 23. oktobra 1933, torej v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev, pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50. zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodi in se razveljavijo občinske volitve radi nepravilnega postopanja volivnega odbora s tem, da se morajo po § 50., odst. 5. zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te odločbe vrstiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi.

Volitve se morajo razveljaviti zato, ker je volivni odbor protizakonito proglasil za neveljavno kandidatno listo Janeza Učakarja ter ni dovolil, da se za njo glasuje. Razlog, ki ga je volivni odbor navedel za to svojo odločbo, namreč da je na prepisu, ki je bil poslan volivnemu odboru, manjkala podpis sodnika, ni utemeljen na zakonu radi teh-le razlogov:

1. Iz uradnega potrdila sreskega sodišča v Kamniku z dne 21. oktobra 1933, IR 193-33-2, izvira, da prepis Učakarjeve kandidatne liste sicer ni bil opremljen s sodnikovim podpisom, da pa je sresko sodišče ta prepis poslalo županstvu občine Motnik s pismenim naročilom, da potrjeno kandidatno listo Učakarja Janeza izroči v smislu § 38. zakona o občinah volivnemu odboru za občino Motnik v pristojno nadaljnje poslovanje. Iz navedenega spremnega dopisa sodišča je bilo torej razvidno, da je bila Učakarjeva lista potrjena in bi bil moral župan občine Motnik ta spremni dopis izročiti volivnemu odboru, ako je dvomil o potrditvi Učakarjeve liste po sreskem sodišču.

2. Iz zapisnika o poslovanju volivnega odbora v času glasovanja izvira, da je predlagatelj Učakarjeve kandidatne liste Šuštar Janez ob 10.12

podporo, a pripravljeni morajo biti, če bi bilo potreba, zgrabit za kako javno delo. Ta podpora pa zadostuje, da prihajajo od daleč in v masah po cenejšem meso in moko. Od začetka jih je kar mrgolelo, tudi do 200 na dan jih je prišlo. Obmejni stražniki so zahtevali samo prehodnico, zdaj pa hočejo že legitimacijo s sliko. Ko si bodo vsi oskrbeli legitimacijo, bo spet mrgolelo. Našim trgovcem in obrtnikom je pa tudi v korist.

Pristavim, da se zdaj na naši strani tik meje dviga ponosom »Planinski hotel«, kjer si vsak lahko dušo priveže. In Avstriji tega ne upuste.

predložil volivni komisiji original od sodišča potrjene kandidatne liste. Če je volivni odbor prej dvomil o sodni potrditvi Učakarjeve liste, ni po predložitvi originala imel nobenega opravičljivega razloga, da dvomi o sodni potrditvi te liste, in bi bil moral vsaj od 10 naprej dopustiti, da se glasuje tudi za Učakarjevo listo.

Radi navedenega je bilo odločiti kakor zgoraj navedeno.

Celje, dne 30. decembra 1933.

Zapisnikar: Dobovišek.

Preds.: dr. J. Prenj.

Zgubljen

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in varzaja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto štiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranjuje jih zdrave in dela sijajne bele. Tuba Din. 8.-, velika tuba Din. 13.-.

Otročiči - žrtve očetove bede

Sestre v sarajevskem nadškofijskem sirotišču so te dni v temnem kotu na hodniku našle tri nezname male deklice. Bile so čisto tuje in plašne. Obklečene so bile v same umazane čunje, vse zamazane in polne uši. Redovnice so se kajpada takoj zavzele za uboge črvičke, jih skopale, preoblekle v nove oblečke in jim dale jesti. Bile so vse sestradane.

Zadevo so sestre potem naznanile policiji, ki

je takoj našla očeta teh nesrečnih otrok. Oče se piše Stanko Frank. Zena mu je pred 14 dnevi umrla, sam pa živi v največji bedi in pomanjkanju. Ker so se mu otroci smilili, jih je pripeljal k sestram v sirotišče ter jih skrivaj tam pustil, da bi njegove punčke vsaj jesti dobile. To je žalostna zgodba ubogega očeta.

Ena deklica je stara 2 leti, drugi dve pa sta dvojčki in po 5 let stari.

„Strašno je biti v takem položaju“

Izpoved morilca, ki je umoril dr. Laziča

Morilec vladimirovskega zdravnika dr. Laziča je oblast dobila: Sta brata Marko in Nikolaj Draksin ter Trifunova žena Marija. Največ je doslej izpovedal Marko, ki je izjavil, da je bil z zdravnikom prijatelj in da ga zdravnik nikdar ni sekiral. Ubili so ga zato, da bi ga oropali, ker je imel dosti denarja. Hoteli so napasti tudi mater, a je bilo tisti večer pri njej preveč ljudi.

Vse tri morilce so prepeljali v Pančevo, kjer so jih ljudje hoteli linčati. Ko so jih od vlaka vodili skozi mesto na sodišče, je dopisnik belgrijske »Politike« po poti govoril z morilecem Markom. Ta razgovor je vreden, da ga objavimo, ker razkriva vso grozoto, v kateri živi zločinec po dejanju. Dopisnik je odgovoril Marka:

»Zakaj si to storil, Marko? Zakaj si ubil doktorja, ko sam praviš, da ti je bil prijatelj.«

Morilec je nekaj časa molčal. Nikomur ni pogledal v oči. Nato pa je zamolklo spregovoril:

»Vrag si ga vedi, gospod. Mnogočesa se ne spominjam več; še manj pa vem, zakaj sem to storil. Samo to vem, da sem storil res grozno dejanje. Tu je sodišče, pa naj me sodi!«

»Ali je vse tako res, kakor si pripovedoval preiskovalnemu sodniku?«

»Ne vem, kaj so vam pripovedovali in kaj ste zapisali. Kadar boste prišli na obravnavo, boste vse slišali. Tedaj bom morda bolj splošno, pa se bom

bolje spominjal. Kar mene zadeva, bom vse tako povedal, kakor je bilo, česar se spominjam, ker vidim, da ni drugeče.«

»Ali ste za gotovo vedeli, da ima doktor denar? In zakaj ga je bilo treba kar ubiti? Če ste hoteli njegov denar, bi ga bili lahko vzeli, ko je bil v Belgradu.«

»Ničesar ne vem sedaj, gospod. Sedaj je lahko govoriti in misliti, ker je čas. A nam, ko smo se za to odločili, ni bilo do razmišljanja.«

»Zakaj si pa šel za pogubami?«

»Kdo bi to vedel! Nekaj me je vedno vleklo in moral sem iti, čeprav sem v svoji duši občutil grozen strah. Vsega sem se bal, celo svojega očeta in matere. Bil sem utrujen, kakor še nikoli, a nisem mogel zatisniti očesa. Po stokrat so mi stopale pred oči vse strašne slike in gledal sem jih v največjem obupu. Kesa sem se, a nič mi ni pomagalo. Gospod, strašno je biti v takem položaju...«

Njegov brat Nikolaj se je delal topega in ni nič odgovoril. Svakinja Marija pa se je smejala in šalila, kakor bi šla na svatbo.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice.

Franjo Neubauer:

Prijatelj Joza

(Malo spomina.)

»Na daljnem vzhodu rdi krvava zarja.« Tako in enaka poročila prihajajo skoro dan za dnevom. Zdi se, da je spopad med Rusijo in Japonsko neizogiben. Ob čitanju takih poročil se vedno spominjam prijatelja Joze. V Rumi, v »Kičenem« Sremlu, si je hrvaška manjšina osnovala svojo Citalnico med množico Švabov. Tam smo se shajali in čitali hrvaške in srbske liste. Naročili smo tudi nekaj nemških oziroma madžarskih: »Neue Freie Presse« in »Pester Lloyd«. Joza, sodski pristav, je prihajal dan za dnevom v Citalnico. Tam sva se seznanila in postala dobra prijatelja. Dolgo je že tega, skoro 30 let bo, odkar so se spopadli prvič Rusi in Japonci. Tčas smo bili veliki rusofili. Pri vsaki priložnosti je začel s pesem: »Bože, carja hrani!« Od Rusije smo pričakovali, da nas osvobodijo jarma tujcev, Nemcev in Madžarov. Prijatelj Joza je vedno sanjaril o velikih posestirij Rusiji. Ugovorov ni trpel niti od nasprotnikov, niti od prijateljev. Takoj je bil razburjen in razdražen, če je kdo zagovarjal drugačno mnenje. Zato je bil včasih prijeten v družbi. Celo njegova žena, lepčična Švabica, je mnogo trpela od njegove trmaste nepopustljivosti. Vendar smo pa Joza spoštovali zaradi njegove značajnosti in zaradi njegove neustrašne odločnosti zlasti v narodnostnem vprašanju.

Ko je izbruhnila vojna med Rusi in Japonci, smo bili vsi prepričani, da bo mogočna in hrabra ruska vojska kar zmela male Japonce. Vsak dan smo komaj čakali poročil z bojišča. Preklinjali smo zvijačene Azijate, ki so zahrbtno uničili nekaj največjih ruskih ladij. Trepotali smo za oblegani Port Artur. Naravnost grozno so bili občutki, ko smo iz

časnikov doznali, da se bliža katastrofa. Prijatelj Joza je vsak dan kar tekel iz pisarne v Citalnico. Včas se nam ga vendar še jaz prehitel.

»Joza,« sem ga nagovoril žalostno tisti usodni dan, »Port Artur je padel!«

»Ah kaj!« je odgovoril razdraženo! »Čifutske novine lažejo!«

»Ali prosim te,« sem odvrnil kolikor mogoče mirno, »isto poroča »Obzor« in vsi drugi naši listi.«

»Seveda,« je zakrlical, »vsi prepisujejo židovske izmišljotine!«

Ali ni se dalo več tajiti. Port Artur je bil v rokah Japoncev.

Potem so sledile velike bitke na mandžurskih ravninah. Joza je postajal vedno bolj nervozen, razburjen, razdražen. Najboljši prijatelji so postali po njegovem mnenju njegovi sovražniki in odpadniki od vseslovanske in vserske misli. Sam se je še vedno tolažil, da lažejo Čifuti in slepe ves svet. Vsi drugi smo že davno računali s tem, da je ta vojna za Ruso izgubljena. Na suhem ni bilo nobenega upanja več. Tedaj se je zbrala mogočna ruska mornarica in odplula proti japonskim vodam. Dokler so se vršili boji na suhem, je vedel Joza ime in številce vsakega ruskega polka. In zdaj nam je našteval z imeni vse ruske ladje od največje do najmanjše.

»Zdaj bodi videl,« je dejal kakor kak triumfator, »kaj znajo Rusi. V kratkem bodo vsi Japonci na morskem dnu!«

Z mirzično napetostjo smo zasledovali pot ruske mornarice. Vsako ugodno vest smo pozdravljali z veseljem. Joza je navdušeno pripovedoval, da so ruske ladje že blizu Japana in da bodo vsak čas potopile japonske. Admirala Roždestvenskega je slikal kot bajnega morskega junaka, kakor ga še ni videl svet. Nič mu ni ugovarjal, vsi smo pričakovali, ali v roke list za listom, bral in bral in strmel v poročilo. Večkrat so časopisne vesti enega dneva na-

Kako prideš do tujih milijonov

V mestu Paračinu v Srbiji so imeli banko, ki se je imenovala Paračinska banka. V Paračinu so imeli tudi župana Milutina Popovića, uglednega moža. Milutin Popović je postal zaradi svojega ugleda tudi predsednik Paračinske banke, katero je poslej upravljal po svojih nazorih.

Predsednik mora imeti zaupanje v ravnatelja banke. In komu naj človek bolj zaupa ko svojemu sinu? Zato je postal ravnatelj banke predsednikov sin Vojislav. Ker pa je tudi knjigovodja važna oseba, je bil imenovan za knjigovodjo Popovičev drugi sin Branko, kateri je obenem opravljal posle skladiščnika. In tako so oče in dva sinova upravljali banko v najlepšem medsebojnem sporazumu toliko časa, dokler ni banka 3. februarja 1933 prišla v konkurz. Ko so pregledali blagajno, so v njej našli celih 435 Din gotovine.

Banka je imela 1 milijon dinarjev glavnice. Tega denarja ni več. Banka je imela 308.000 Din rezervnega fonda. Tudi tega fonda ni več. Bančna redovina si ga je kar prilastila. Poleg tega so si Popovići izposodili na menice, ki pa niso nikjer krite, 804.000 Din. Pri drugih denarnih zavodih so Popovići vzeli posojilo 782.000 Din z jamstvom Paračinske banke. Milutinovim hčerkam je banka izplačala 70.000 Din za vložno knjižico neke belgrijske banke, katera pa je tedaj že bila v likvi-

daciji. Svojemu sinu Svetislavu je Milutin dal izplačati od banke 95.000 Din.

S takim gospodarstvom je oškodovana banka za 3 milijone, vlagatelji pa za 3 milijone. Nekateri vlagatelji so izgubili vse svoje premoženje in so sedaj na beraški palici.

Ze lanskega julija so se vsi trije bankirji morali zagovarjati pred sodniki v Jagodini. Takole so se zagovarjali:

Oče Milutin je izjavljal, da sploh ni kriv, ker je kot župan imel preveč dela, da bi se mogel brigati še za banko.

Sin Vojislav, direktor banke, je izjavljal, da ni kriv, ker je kot direktor imel preveč dela, da bi mogel nadzorovati še delo svojih uradnikov.

Sin Branko, bankin knjigovodja, je pa izjavil, da sploh ne more biti kriv, ker se na knjigovodstvo nič ne razume. Ker ne pozna knjigovodstva, zato sploh ni vodil knjig. — Na podlagi vsega tega so bili obsojeni: Oče Milutin na 5 in pol leta robije, sin Vojislav na 4 leta, Branko pa na 1 in pol leta.

Vsi trije so se pa pritožili. Bila je nova obravnava. Pri novi obravnavi so bili zopet vsi trije obsojeni kakor prvič. Pa so se še enkrat pritožili. Sedaj se bo baje tudi državnih tožilec pritožil.

Za rudarske otroke

Obračun Akcijskega odbora.

Ker je Akcijski odbor za pomoč gladijočim rudarjem v Ljubljani odgovoren za svoje poslovanje pred vsem široki javnosti, iz katere se mu stekajo sredstva za njegove pomožne akcije, podaja v naslednjem tudi obračun rudarskega koncerta, ki se je pred nedavnim vršil v Ljubljani, in z njim združenega rudarskega dne.

Dohodki od koncerta so znesli brutto 16.476 Din, od česar odpade na vstopnine 15.651 Din, na preplačila 125 Din; na honorar za prenos po radiu 500, očetje františčani pa so za nastop slavčkov v cerkvi prispevali 200 Din. Zbirka po mestu na rudarski dan je znesla 4800.25 Din, uprava velesojma je darovala 1000 Din, posamezni darovalci 224.25 dinarjev, skupaj 6025.50 dinarjev. — Skupni dohodki koncerta in zbirke so znesli 22.501.50 dinarjev. — Stroški za koncert in za Din. Od tega je odbor naložil 15.000 Din v poštni hranilnici.

Ker smatra odbor za eno svojih najvažnejših nalog posredovanje služb in pouka rudarski mladini, ki v domačem kraju nima nobenega upa na bodočnost, je odločilo to vsoto za kritje potnih stroškov, učnine itd. mladim fantom in dekletom, ki odhajajo iz evrijev v svet. Od naloženega zneska je doslej nakazal na naslov trboveljske občine za potne stroške v doslej posredovanih 44 slučajih, za učnine itd. 3200 Din, tako da znaša vloga v hranilnici še 11.800 Din.

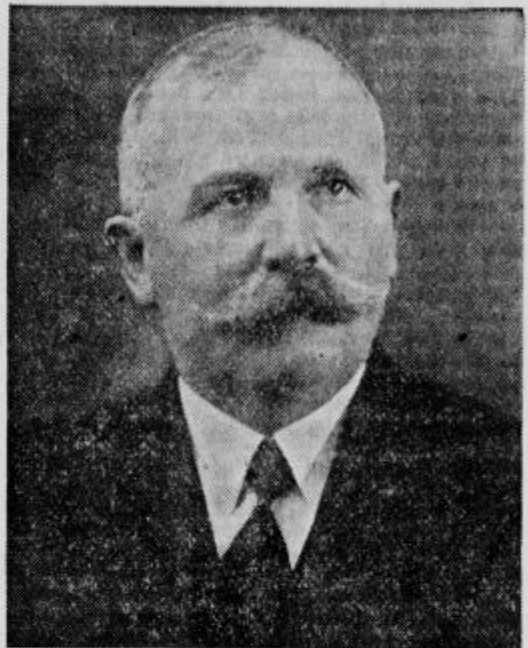
V naravi pa so v zvezi z nabiralnim dnem darovale naslednje tvrdice: tvornice usnja Freund v Mariboru, Woshnagg v Šoštanju, Verbič na Vrhniki po eno balo usnja, tvornice čevljev Peko v trčici 1 zavoj snežk, Petovja v Ptuj 1 zavoj copat, Bata v Borovem 1 zavoj in 20 parov gumijastih škornjev (te škornje je tvrdka sama neposredno razdelila 20 dečkom v Trbovljah in Hrastrniku, obenem pa je obljubila, da bo letos sprejetih nekaj dečkov iz revirjev v njen internat v Borovem), trgovina s čevlji Roglič v Mariboru 1 par čevljev, predilnica Mautner v Litiji 1 balo molina, tekstilna tvornica Tivar v Varaždinu 1 obleko in 1 Hubertus-plašč, veleprazarna Proja v Ljubljani 600 kg žitne kave, Kolinska tovarna cikorie 27 kg kavnega dodatka, tvrdka P. Kovač v Ljubljani 4.5 kg začimb.

Vse zbrano blago je odbor dostavil trboveljski občini, ki ga je razdelila med najpotrebnejše. — Znesek 800 Din, ki se je ob isti priliki nabral iz denarnih prispevkov posameznih tvrdk, smo že izkazali v poročilu o akciji za prehrano gladijočih rudarskih otrok.

Vpisi v zemljiško knjigo v državnem jeziku

Neko okrajno sodišče je vprašalo apelacijsko sodišče v Ljubljani, kako je treba postopati pri prenosih nemških vpisov iz deželne deske v Ljubljani, ki je sedaj po novem zemljiškoknjžnem zakonu ukinjena, vprašalo je dalje tudi, kako je postopati obče pri kakih starih, nemško zabeleženih vpisih, ki se prenašajo na nov vložek. Na ta vprašanja je apelacijsko sodišče izdalo kratko odredbo, da se mora zemljiška knjiga voditi le v državnem jeziku, kajti neprimerno bi bilo, če bi se naknadno protinarodna praksa, po kateri se je vpisovalo v zemljiško knjigo v tujem, pretežni večini prebivalstva nerazumljivem jeziku, še danes ohranila in čuvala s tem, da se v nove vložke prepišejo tujejezični vpisi. Če je potreba, da se taki vpisi prevedejo, že ob sebi podana, je vendar treba obračati vso skrb na to, da pri tem ne trpi točnost in zanesljivost zemljiške knjige.

Josip Olup - 60 letnik

Josip Olup, dopolni 60. leto življenja g. Josip Olup, trgovec in posestnik v Ljubljani. Rojen je bil 20. januarja 1874 v Dražji vasi 8, župnije Ziče pri Konjicah od pridnih, kmetskih staršev. Ze l. 1894 je prišel v Ljubljano; nekaj let je služil mestu kot policijski stražnik. L. 1905 se je poročil z gđ. Marijo Tomazin in se odslej posvetil trgovini. Tu neprestano snuje, dela; povečal je trgovino Stari trg 1 in 2, na Domobranski cesti postavil tovarno za izdelovanje perila. G. Olup je pravi zglede domačega slovenskega trgovca, ki je povsod in vedno priden in pošten. Prav te lastnosti ga usposabljaio tudi za javna dela, ki jih vrši nad vse vestno kot občinski svetnik, odbornik Mestne hranilnice, Kreditnega zavoda itd. — Vsak, kdor pozna g. jublanta, ve, da je pri njem najznačilnejše njegovo zlato srce in zaupanje v Boga. Kako ga ljubi njegova družina! Soprog Marija mu je že l. 1908 umrla. L. 1915 se je drugič poročil z gđ. Martino Fele iz Toplice pri Zagorju. Tudi njo je Bog že poklical l. 1930 — otrokom iz obeh zakonov je ostala samo zlata ljubezen očeta — današnjega jublanta. Kako jih varuje in vodi. Ob jubileju se mu vsi zahvaljujejo za to ljubezen, ga. Marija, poročena z g. Marčec Stefkom, našim opernim pevcem, g. Josip, ki z očetom vodi trgovino in vsi drugi. V ljubezni je pa g. Olup pravi oče tudi revežem. Karitativna društva, Vincencijeva konferenca pri Sv. Jakobu, Rdeči križ, mestni ubožci, vsi ga imajo za svojega največjega dobrotnika. In nešteto drugih — kajti g. Olup deli dobroto po Zveličarjevi besedi, naj levica ne ve, kaj dela desnica. — G. Olup je veliko obiskovanj-trpljenja doživel, a vse nosi krepko, poln največjega optimizma — ker zaupa v Boga. — Naj bolni Bog tudi v nadalnja desetletja blagoslavlja g. jublanta in njegovo delo; naj bo našim revežem še dolgo dolgo ohranjena dejanska ljubezen njegovega dobrega srca!

Skrivnosten napad na g. Hinka Lebingeria

Litija, 19. jan.

Ko se je v četrtek 18. t. m. proti večeru litijski trgovec g. Hinko Lebinger iz Poljsnika, kjer je nakupoval bukov les, vračal na postajo Sava, so ga kak kilometr od savskega »Gracanova« broda na cesti napadli okoli pol 7 zvečer trije neznanci. Največji je stopil proti Lebingerju, ga na kratko pozdravil z »dobro večer«, nato pa ga brez vsake besede s krepkim udarcem v obraz pobil na tla. Takoj sta še druga dva navalila na tleh ležečega Lebingerja, ter so ga vsi trije s pestmi bili po glavi in obrazu. Gosp. Lebinger je prišel klicati na pomoč.

K sreči je za njim voznik Kow iz Spodnjih Tep vozil smreke. Njegov voz so čuli tolovaji, ki so se tega najbrže ustrašili in pobegnili proti Poljsniku. Domačin Podrenk, ki je ravno v tem času prišel od kakih 500 korakov daleč oddaljene hiše pri »Bevcu«, jih je srečal, ko so bežali. Hiše ni nobenega spoznal. Bili so slabo oblečeni. Podrenk sodi, da so bili kaki brezposelni. Neki vozniki so jih potem videli hiteti proti Zampahu. G. Lebinger je dobil kakih 20 udarcem s pestjo po glavi in obrazu ter je mogel brez vsega nadaljevati svojo pot proti domu.

Pri sebi je imel večjo vsoto denarja, do katerega pa razbojniki niso mogli priti, ker je imel denar v nahrbtniku. Na nahrbtniku pa je ležal sam Lebinger, ko je bil pobit na tla. Vse čas napada noben napadalec na črtni besedice. Ali so bili domačini, ki so vedeli, da nakupuje g. Lebinger les v Poljsniku in ima denar pri sebi, ali pa vandrovi, ko dognala preiskava, ki jo z vso vneto vodijo okoliške orožniške postaje.

Vsekakor se pa tak razbojniški napad v našem okolju že dolgo ni izvršil.

Ljubljanske vesti:

Ljubljanski želodec vedno večji

Ljubljana, 19. januarja

Mesto Ljubljana je za našega kmeta najvažnejši konzument njegovih pridelkov, zlasti pa živine. Saj če bi bil kmet navezan le na izvoz, bi bile cene živine še nižje, kakor so, zlasti, odkar se razne sosednje države v svoji gospodarski politiki tako zelo zapirajo pred našim uvozom. Dober del prireje našega kmeta, pa tudi prireje hrvaškega kmeta zavzije ravno domači konzument, predvsem pa mestni. Najbolj važno pa je za kmeta tudi to, da je Ljubljana pravi barometer cen živini in so cene na ljubljanskih sejnih precej merodajne za deželo, v sorazmerju s transportnimi in drugimi činitelji seveda. Kakor pri alkoholnih pijačah, je tudi tu zanimiva primerjava z letom 1913, ko je štela Ljubljana četrtino manj prebivalcev. Primerjava pa je možna samo po količini zavžitega mesa, ne pa po cenah: prvič so bile valutne razmere tedaj povsem druge, pa v primeru z valuto so bile cene živine drugačne — navadno precej višje.

Tako je leta 1913 bilo zaklanih v Ljubljani 3894 glav goveje živine, leta 1933 pa 6388. Tudi v primeru z drugimi leti po vojni zavzije Ljubljana vedno več govedine. Pač nizke cene živine. Isto velja za teleta, ki jih je bilo leta 1913 zaklanih 9253, leta 1933 pa 18.695, torej dobro polovico več. Konj leta 1913 v Ljubljani niso klali, vsaj statistika jih ne izkazuje, pač pa mnogo po vojni. Odkar pa se je govedina tako zelo pocenila, poje Ljubljana vedno manj konj, lani n. pr. samo 1051. Okus Ljubljancev se počasi odvrača od ovčjega in koštrunega mesa. Leta 1913 je Ljubljana pojedla 1701 ovac in koz, lani pa samo 846, jagugetov in kozličkov je bilo leta 1913 zaklanih 2.877, lani pa nekoliko manj, namreč 2745. Ovčje in slično meso je včasih veljalo za meso revnih ljudi, ker je bilo znatno ceneje, danes skoraj niso več možne razlike v ceni z govedino.

Izredno pa je narasel v mestu konzum prešičev. Leta 1913 so ljubljanski meščani snedli 319 odlojkov, leta 1933 pa 511, (odlojki niso tako ljubljanska specialiteta kakor zagrebška), vseh drugih prešičev pa leta 1913 9541, lani pa kar 25.921, torej skoraj trikrat več. Izrednemu porastu je deloma vzrok tudi to, da je v Ljubljani znatno napredovala in se razširila prekalvalna industrija. Uvoženega svežega, suhega mesa, mesnih izdelkov, klobas, salam, mesa štirinogate in pernate

divjačine vseh vrst je bilo leta 1913 čez mestne užitinske meje uvoženega 229.982 kg, lani pa polovico manj: 129.049 kg. Svoječas so uvažali v Ljubljano mnogo zaklanih prešičev Trzinca, ki so imeli na ljubljanskem trgu podobno vlogo, kakor jo imajo v Mariboru špeharji z Dravskega polja. Sedaj pa so jih ljubljanski mesarji, ki koljejo v mestni klavnici, že kar izpodrinili.

Masti vseh vrst in slanina je bilo leta 1913 uvožene 125.337 kg, leta 1933 pa 163.442 kg.

Izredno pa je v zadnjih dvajsetih letih nadoval v Ljubljani uvoz divjačine. Ne da se ugotoviti ali je lovci manj nastreljo (kar ni verjetno, saj so lovišča prav tako bogata divjačine) ali jo manj uvažajo v Ljubljano, ker se jim to manj splača ali se je spremenil okus prebivalstva ali pa jo nekateri ljudje več tihotapijo v mesto. Snjadi, divjih koz, sploh večje divjačine je bilo l. 1913 uvoženih 494 glav, l. 1933 pa le 238, zajcev je bilo pred 20 leti 3310, lani pa le 1136, jerebice in prepelice pred 20 leti 2620, lani 592. Divjih petelinov, divjih gos, rac, fazanov itd. je bilo l. 1913 949, lani samo 147.

Žive velike perutnine, kakor puranov, gosi, rac, je bilo l. 1913 pripelanih 8837, lani pa kar 20.857. Zlasti Bostonci imajo veliko zaslug, da je Ljubljana lani pojedla več gosi in puranov.

Ljubljanci pred vojno so bili bolj pridni jedci pišk in kokošk. Morda bi bili tudi danes, ko bi jim dovolili žepi. L. 1913 je bilo pripelanih na ljubljanski trg 97.607 kokoši in piščet ali dva kosa na slehernega prebivalca, lani pa samo 82.108, at komaj poldrug kos na prebivalca. Kolikor se nekateri »kurji britofci« vsak dan maste s tolstimi piškami, se pa drugi manj, večina pa menda pišk sploh celo leto ne vidi na mizi, tako, da se povprečje izenači.

Zato pa Ljubljana poje vsako leto več jajc. Leta 1913 jih je 3.158.273 ali 67 na slehernega prebivalca, lani pa 6.590.026 ali 104 na prebivalca.

Povprečno pa moremo reči, da Ljubljana zdaj leta le nekoliko boljše je kakor pred vojno. To pa ne zato, ker je morda bolj bogata — še dolgo ne — pač pa zato, ker se je vse meso znatno pocenilo, pa tudi jajca. Kmet ne dobi zato, ker prodaja več živil, nič več denarja, kakor ga je včasih, ko je imela njegova živina in drugi njegovi pridelki boljše ceno, kakor jo imajo dandanes.

Trije nakupovalci iz Zagreba pred sodiščem

Ljubljana, 19. januarja.

Triperesna tatinska detelja je danes stopila pred mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Anton Mladic. Bili so: 32 letni brezposelni trgovski pomočnik Drago T., njegova 23 letna žena Betika in njena sestra 33 letna šivilja Anka H. Vsi so Zagrebčani. Prvi je slabo oblečen, dočim obe ženski dokaj čedno. Pred Miklavžem lani je detelja prišla v Ljubljano k svojemu zncu Liji, ki je prodajal cvetlice po Ljubljani.

Ta trojica se je mahoma pojavila po vseh večjih trgovinah, obiskovala je tudi manjše prodajalce. Izbirala je blago, barantala in naposled odšla, na videz praznih rok, toda skrivaj je odnašala iz trgovin prav bogat plen.

Obtožnica navaja, da so obtoženci v 13 ljubljanskih trgovinah izmaknili raznega manufakturnega in drugega blaga za 5995 Din. Najprej je trgovca obiskala 4. decembra lani tvrdko J. Zargi, od koder je odšla, seboj noseč svilen obleko, vredno 624 Din. Nato je izvršila manjše tatvine pri drugih trgovcih. Šlo jim je vselej po sreči. Zato se je družba spravila naslednji dan nad večje trgovce. Pri tvrdki Novak & Ko. je kupovala moško blago, kupila nič, pač pa odnesla lepo sukneno blago za moško obleko v vrednosti 1900 Din. Oglašila se je za tem pri tvrdki Josip Olup. Tu je izbrala 235 m blaga za moške srajce, vrednega 264.60 Din. Pri Alojziju Pavlinu so si nabavili damsko blago, vredno 864 Din. Po raznih prodajalnah čevljev pa so izbirali fine lakaste čaršave in moške čevlje. Pri tvrdki V. Krisper so pobrali in izmaknili moške čevlje, lakaste čevlje, razno drugo blago za vsoto 776 Din.

Ta dan, 5. decembra pa je bil zanje usoden. Trgovci so jim prišli na sled. Naznanili so policiji, ki jih je kmalu odkrila v nekem zakonitem gnezdu, kamor so znašali kot srake po trgovinah nakradeno blago.

Obtožnica pravi, da vsi trije priznajo vse tatvine in jih državni tožilec obtožuje zločinstva tatvine, kvalificirane dvojno, da so se prvič združili in drugič domislili za te tatinske obiske po ljubljanskih trgovinah.

Senatni predsednik prvemu obtožencu: »Drago, ti! Kako se branite? Ali je vse res?« Dragotin: »Ja oče enega otroka, kratko:« »Vse je res!« Predsednik: »Kdaj ste se domislili?« Drago: »Gospodine, domislili se nismo. Tako je pač prišlo. Prišel sem v Ljubljano zaradi posla!« Državni tožilec: »Zakaj ste kradi?« Drago: »Tako-le smo videli, da trgovci niso opretni in ljudje neumni.« Predsednik je nato navajal, da so vsi trije imeli v Ljubljani nekega znanca Lijo, ki je bil ljubimec ločene Anke. Mislili so, da jim bo Lija preskrbel kako zaposlitev. Pri njih so dobili še nekaj več blaga, a se lastniki niso oglasili.

Druga obtoženka Betika kratko: »Vse je res!« Predsednik tretji obtoženki Anki: »Komu je padlo na misel za tatvine?« Anka jokajoč: »Nobenemu. Tako je prišlo. Došli smo v trgovino in videli. Bili smo v stiski.« Obe ženski v plač in stok. Državni tožilec: »Kako ste delali, da vas niso opazili?« Prvi Drago: »Notri je bilo polno sveta!« Predsednik: »Stiska ni bila tako velika? Če bi bili v stiski, bi vzeli samo par čevljev in nekaj blaga.« Obtoženci so nato še priznali, da so bili vsi trije povsod skupaj. Predsednik: »Če je velik naval, je pač treba posebne izurjenosti za tatvino.«

Kratka sodba: Vsi trije so krivi zločinstva tatvine. Drago dobi 5 mesecev, Betika 3 mesece in Anka 9 mesecev strogega zapora.

Zenski še v silovitejši jok. Predsednik: »Kaj sedaj pomaga jok in stok! Nič.« Betika je prosila za dopust. Predsednik: »Čez tri tedne boste prosti!« Betika: »Kaj moje dete?« Vsi trije so naposled odromali v zapore.

stopnice po bregu k zatvornici, odstranjena bo ograja, ki je branila prehod čez zatvornico, zavarovani bodo seveda stroji zatvornice, v Hradečkoga vasi pa bo napravljen tudi prelaz čez železniško progo. Za to napravo je v novem proračunu določen znesek 60.000 Din. Posebno z Domobranske ceste bo ta prehod ugoden, peši s Streliške ulice pa bodo morali iti nekaj korakov ob prekopu navzdol. Rešitev sicer ni idealna, toda vendar boljša, kakor nič. Načrti za ta prehod so že gotovi, z delom pa pripo, ko bo proračun potrjen.

Krofe nuste, dobre in velike tudi, slaščičarna 'Pri Zalazniku' ti nudi!

Kdor množino krofov večjo naroči pa k normalnim cenam znten še ponust dobi!

Smuči kradejo. Zadnje čase je dospelo na policijo več ovadb zaradi tatvin smuč. Seveda smuči so mnogim mladih ljudem zelo zaželen predmet, poklenim tatovom pa so tudi všeč, ker grejo rače v denar. Te dni je v Kersnikovi ulici neki mladenič izmaknil prof. dr. Gorjancu 300 Din vredne črne smuči. Policija je po opisu mladega tatva kmalu izsledila in je tatvino tudi priznal, pravi pa, da je smuči nekje v Šiški prodal. Sedaj policija poizveduje za smučmi.

LOVCI! 7. predavanje: Visoki lov bo 22. I. ori „Mikliču“

Novi kanali v Ljubljani. V osnutku novega mestnega proračuna je povišana postavka za vzdrževanje in napravo kanalov od 1.030.000 Din na 1.403.000 Din zaradi nujnih in neodložljivih del. Glavni del stroškov gre seveda za vzdrževanje dosedanjega kanalskega omrežja. Nov pa bo predvsem kanal v Prešernovi ulici, ki ga sedaj že grade in bo veljal 125.100 Din. Dalje bodo novi nekateri manjši kanali, kakor dva kanala na Mirju, kanal ob Gruberjevem prekopu, nov kanal ob meji vliške občine, kanal blizu Kozlje in en kanal v bližini

tobačne tovarne. Vsi ti kanali z onim v Prešernovi ulici vred bodo veljali okoli 300.000 Din. Zgradba teh kanalov pa je — razen onega v Prešernovi ulici — zaenkrat samo v osnutku in v proračunu ter jo je potreben še sklep, ozi. odobritev občinskega sveta.

Iz mestnih zaporov pobegnil. Ljubljanska policija je pred dnevi spravila v zapor 35-letnega Rudolfa Vodopivec, ki je bil rojen v Sarajevu, prietojen pa je v St. Peter na Krasu ter je izučen mehanik. Vodopivec je zelo spreten goljuf, hotelski in gostilniški tat, v trgovskih poslih pa internacionalen pustolovec. Vodopivec je konec decembra odsedel 16 mesecev robove, na katero je bil obsojen. Ker je bil Vodopivec že pred leti izgnan iz Jugoslavije za nedoločen čas, ga je policija iz-

Mariborske vesti:

5150 brezposelnih

je bilo lani v Mariboru oficijelno prijavljenih! Skoro vsak deseti Mariborčan in okoličan je prijavil lani pri borzi dela, da je izgubil zaposlitev in s tem sredstvo za preživljanje. Od tega števila je vodila borza dela še iz leta 1932 656 brezposelnih. Na novo se je tokom l. 1933 prijavilo 50 zasebnih nameštencev (14 žensk), 1934 kvalificiranih in 3225 nekvalificiranih delavcev in delavk, da so izgubili delo. Med kvalificiranimi močmi je bilo 277 žensk, med nekvalificiranimi pa celo 2184; večino slednjih pa so tvorile služkinje in dekle. — Delodajalci so ponudili tokom leta zaposlitev 2309 osebam in sicer 13 nameštencev, 506 kvalificiranih in 1790 nekvalificiranim delavcem. Razlika v ponudbi in povpraševanju je bila torej izredno velika ter je bilo okoli 3000 brezposelnih že vnaprej obsojenih, da ne bodo mogli dobiti dela. Kvalificirane delavce je iskala najbolj konfekcijska in čevljarška panoga v vrsti nekvalificiranih pa je bilo največ povpraševanja po služkinjah (935) ter za poljedelskimi delavci (153). Borza dela je posredovala zaposlitve 14 zasebnim ttradinikom, 586 kvalificiranim in 1398 nekvalificiranim delavcem.

Posla ogromno. Mariborsko okrožno sodišče je izvršilo v minulem letu ogromno delo. Kazenski senat je imel 729 razprav, sodnik poedinec pa 440. Obtoženih je bilo 1541 oseb, oproščenih 194, obsojenih pa 1129. Tiskovnih pravd je bilo 23, preiskav in ovadb pa 1805. Obtožnic je bilo vložnih 1097. Skoraj zanimivejšo so še številke iz civilnega oddelka, pri katerem ne gre za kriminal, ampak za peneze: tu sem pridejo vse denarne pravde v višini nad 12.000 (najvišja je lani šla za znesek 1.862.249 Din), dalje zakonske in izvenzakonske zadeve, kakor ločitve zakonov, razveza zakonov, vprašanje očetovstva. Vseh teh zadev je bilo lani 756, od tega rešenih s sporno sodbo 151. Ločitev zakona je bilo 35, od tega 20 nesporazumno, 15 pa v sporazumu. Rekurzov je reševalo sodišče 436, prizivov pa 250. Posla torej ogromno, zlasti če se računa, da zahtevajo vse te velike obravnave temeljitega študiranja aktov, poizvedovanj ter predpovedovanj in končno še utemeljitve in izdelave razsodbe!

Obred bogojavljenja so praznovali pravoslavni verniki včeraj. Blagoslovitev vode se je vršila to pot na dvorišču vojašnice kralja Aleksandra v Melju in ne kakor doslej običajno na Trgu svobode.

Elektrarna na Pohorju. V četrtek zvečer se je vršil redni občni zbor zadruge mariborskih magistratnih uslužbencev »Pohorski dom«. Izvoljeno je bilo novo vodstvo in sicer je postal predsednik magistratni ravnatelj g. Franjo Rodošek. Ostali odbor je skoro neizpremenjen: podpredsednik Brandner, tajnik Gorup, blagajnik Novšak. V nadzorstvenem svetu so ravnatelj Barle, Kramberger ter mesto nadevnika Rodoška ravnatelj inž. Tomšič. Minulo leto je končala zadruga z aktivno bilanco. Zanimivi so načrti, ki se bodo letos izvajali. Predvsem povečanje elektrarne, da bo kapaciteta zadostovala za dobavo elektrike Mariborski koč in ostalim bližnjim interesentom; investicijski stroški v iznosu 60.000 Din se bodo krili iz notranjega posojila. Z bansko upravo in Mariborsko koč je stopila zadruga v stike glede napeljevanja telefona v Maribor; samo telefonska žica bi stala 80.000 Din. Dalje se dogovarja zadruga z bansko upravo glede zgraditve cestnega odcepa od Pohorske ceste do doma.

Autobusne zadeve. Da se poenostavi avtobusni promet s Košaki, se bo počeniš z 22. januarjem uvedel posebni avtobus z napisom »Košaki« ter bo dnevno (razen ob nedeljah in praznikih) vozil z Glavnega trga ob 12.15 in 19.15 ter odhajal iz Košakov ob 12.30 in 19.30. Potniki bodo imeli na Glavnem kolodvoru priključek na ostale mestne avtobusne proge.

Ra ribjem trgu je bilo včeraj dovolj izbire. Sardone (40 kg) so bile po 14 Din, očiade (15) po 17, azial (morski pes) (10) po 28, moli (35) po 26, raki (10) po 32, orade (10) po 40, polenovka (25) po 18, brancin (10) po 40, sipe (30) po 16, školjke (10) po 10, karpji (30) po 16 in postvri (10) po 40 Din za kg.

Pisarne MP. Z mrzlično naglico se dovršuje ureditev pisarniških prostorov mariborskih mestnih podjetij v prvem nadstropju Mestne hranilnice. Pisarna bo imela na razpolago 7 lepih in velikih prostorov.

Umrli je v splošni bolnišnici gospa Ljudmila Jagodič, soproga železničarja. Naj počiva v miru!

Na progi čaka smrt... V noči od četrta je prihitel na železniško postajo neki deček ter povedal, da leži nedaleč proč na tračnicah ženska. Uradniki so odhiteli na označeno mesto ter našli neznano ženo, vso izčrpano in razcupano. Na progi je čakala smrti pod kolesi nočnega vlaka, ki bi moral vsak čas privožiti iz Maribora. Ženo so prevzeli vrli tezenski orožniki ter ji okrheli na svoji postaji toplo večerjo in prenočišče. Včeraj so pa zbrali med seboj nekaj denarja, da so ji omogočili pot do Pragerskega. Kot vzrok obupnega dejanja je navajala, da je služila nad 10 let pri nekem postelniku, ki jo je pa sedaj sodelil, pa ji ni dal ne potrdila v knjižici o službi, ne denarja in ne dostojne obleke. Tavalja je okrog, dokler je niso zapustile moči ter je v skrajnem obupu legla na tračnice ter čakala smrti. Na podlagi njenih izpovedb so uvedli sedaj orožniki poizvedbe o dotičnem službovalcu.

Padci brez konca. Bolnišnica je dobila v četrtek zopet lep prirastek pacientov s polomljenimi udi, ki jih je povzročila poledica. V Radvanju si je zlomila levo roko 17 letna šivilja Petričič, v mestu se je ponesrečila 20 letna Mira Grobelšek ter si poškodovala levo nogo. V Malševci ulici si je zlomil desno roko učenec Ivan Zakotnik.

80 letnico v bedi in ubožstvu je doživel v Krčevini Vincenc Staroverski. Starček prosi usmiljena srca, da bi mu ob jubileju priskočila s kakim darom na pomoč. Darove sprejema uprava »Slovenec«.

Danes ob 4 in 8., jutri ob 11., 8. in 5., v ponedeljek ob 8. najnovejši česki zvočni film

JANKO IN METKA

F. Kotar D. Kminkova

KINO KODELJEVO Tel. 31-62

ročila mestni odgonski postaji, da ga odpravi čez mejo. Vodopivec pa je na neznan način pobegnil iz odgonskih zaporov ter ga sedaj policija zama isče. Vodopivec se izdaja pod raznimi tujimi imeni, včasih tudi celo kot inženjer, ter prav spretno išče svoje žrtve za goljufije.

ranim delavskim močem. Zanimivi so podatki o zaslužku, ki so ga imeli brezposelni, predno so izgubili delo. Med kvalificiranimi delavci jih je največ navedlo dnevni zaslužek od 80—50 Din in sicer po večini iz oblačilne stroke. Zaslužek 70 Din so navajali kovinarji in pa trgovski nastavljenici. Pri nekvalificiranih pa je večina navajala največji dnevni zaslužek 20—30 Din. Borza dela ima tudi nekaj kredita, da odpomore v najhujši bedi onim, ki jim ne more preskrbeti dela. Redne podpore, ki trajajo 6 tednov, je uživalo skupno 2974 oseb ter se je za to izdalo 271.502 Din. Izredno podporo v višini 33.190 Din je dobilo 288 ljudi, potno podporo v denarju pa 13 oseb skupno 1213 Din. 50% popusta na železnici je bilo deležnih 1100 oseb z skupnim denarnim efektom 88.330 Din, ostalim pa se je skušala po možnosti nuditi podpora v naravi s prehrano v Javni kuhinji, ki jo je dobilo 607 oseb. Borza dela je vršila po navedenem poleg posredovanja zaposlitve še važno lastno pomožno akcijo, ki v končnem efektu ne zaostaja dosti za občinsko pomožno akcijo.

Po petih mesecih pojasnjena skrivnost. Bilo je 28. avgusta zvečer, ko je pripeljal neznan voznik v bolnišnico nezvestnega mlajšega moža, ki je imel razbito glavo, še preden so prenesli ranjenca v bolniško sobo, je voznik pogljal, da ga niso mogli vprašati ne za ime ne za bivališče. Tudi ranjenec se ni več zavedel ter je po nekaj dneh umrl. Nepoznanec so pokopali, poprej pa ga je policija fotografirala. Na podlagi te fotografije je nekdo trdil, da se je neznan mrtvec zval Adolf Poštrek. Ugotovitev pa ni bila pravilna. Šele sedaj se je stvar pojasnila in sicer na podlagi slike, v kateri je prepoznala ločena žena pokojnega svojega bivšega moža Adolfa Lešnika. Bil je zaposlen v Kamnici v Črničkovski opekarni. Dne 28. avgusta je ponoči zdrslil vinjen po stopnicah neke gostilne ter si pri padcu na cesto razbil glavo. Neki mimovozeči voznik ga je pobral ter prepeljal v mariborsko bolnišnico.

V vrteč transmisiiji. V Čerkasu je začel delavec Mihael Ferk v transmisiiji, ki je bila v pogonu. Jermonje ga je zagrabilo za suknjo. Slabe mu blagu svoje suknje se lahko Ferk zahvali za življenje. Dobil pa je vseeno tako hude poškodbe, da so ga prepeljali v bolnišnico.

Celje

Dee aktualni knjižici, ki razpravljata o sodobnih vprašanjih, lahko kupi vsakdo v »Slovenec« podružnici v Celju. Prva je »V mlade zarje«, knjižica, ki prinaša izpoved mladega slovenskega katoliškega akademskega naraščaja. Kdor hoče poznati novo gibanje med našo mladino, bo gotovo sešel po tej knjižici. Stane samo 10 Din. — Druga knjižica je »Raziskovalci svetega pisma«. Vsak dan hodijo okrog razni agenti in vsiljujejo ljudem brošure in knjige nabožnega značaja. O takih knjižicah razpravlja omenjena razprava, ki velja le 4 Din.

Umrli so: Koprivnik Karl, 53 let, tesar, Goranje Zreče: Skoberne Marija, 72 let, Ojatro pri Mar. Gradcu: Vizjak Marija, 39 let, žena tov. delavca, Gaberje: Okorn Jožef, 77 let, mestni delavec, Lava, N. v m. p.

V nedeljo ne bo električnega toka. Fala sporeča, da bo v sled nujnih popravil na daljnovodu ukinila v nedeljo, dne 21. l. m. od 8 do 13 dobavo toka.

Lastnike koles opozarjamo, da je treba kolesa prijaviti do 31. l. m.

Stabi ehorci. Tak je 28-letni brezposelni čevljarški pomočnik Edvard O., doma od Sv. Lovrenca pod Prožinom. Imel je lepo navado, da je zbral nekaj prijateljev, s katerimi je šel skupaj v gostilno, napravili so čebe 60—80 Din, pač po velikosti čebe, nato pa odšli, ne da bi kaj plačali. To se je ponovilo večkrat v različnih gostilnah. Pričave na policiji so se množile, končno je bil O. aretiran in izročen v zapore okrajnega sodišča.

Vlomilec in tat je živel v hiši. Pred kratkim smo poročali, da je bil v Ipavčevi ulici izvršen pončji vlom. V isti hiši so zapazili v sredo zvečer, da je nekdo kradel v kleti krompir. Hitro je bila o tem obveščena policija, ki je ugotovila, da je krompir kradel komaj 19-letni sin boljšega posestnika iz celjske občine Anten L. Očividno se mlademu fantu ni ljubilo živeti doma in delati, ker se pač bolje živi v mestu. Mladenič je tatvino krompirja že priznal, odločeno pa taji, da bi bil on vlomil.

Bač'a okraden

Ko je oni večer — v noči od torka na sredo — po Hrvatskem divjal tako silen vihar, je tudi v Gospiću strašno metlo. To neurje je porabil neznan vlomilec, ki je med viharjem utrl šibo Batine izložbe, zlezel v trgovino odnesel 2200 Din gotovine in za 200 Din blaga.

Zanimivo je na to le: Drugo dopoldne je sešel v trgovino kupovat čevlje mesar Holupa. Prišel je videl svojega psa. Kuža se je v trgovini začel vrteti, sukati in vohati. Naenkrat pa je z gobcem v tla planil iz prodajalne. Čez nekaj časa se je žival vrnila. V gobcu je nosil par novih mokrih nogavic, katere je tat izgubil, ko je s plenom bežal.

Divjim lovcom je slaba predla

Iz Dolenje Stubice na Hrvatskem poročajo, da so tamkajšnji lovci bili vsi iz sebe, ker jim je nekdo pobral vse zajčke izpred nosa. Lovci so šli po pomoč k orožnikom. Tja pa so šli iskat divjih lovcev in lovskih tatov. Dva orožnika sta dva dni hodila okrog in iskala. In v dveh dneh sta prišla 12 divjih lovcev. Pri njih so našli 11 lovskih pušk, 1 pištolo, kajpada dosti žice za zanjke, zajčjega mesa, kože, fazanov in perja.

Sedaj so lovci orožnikom zelo hvaležni. No pa tudi zajčki so se oddahnil.

Kmetska žaloigra - zaradi gospodarske krize Zet ubil tasta-preživitelja v Vel. Lašini

Kamnik, 19. jan.

Iz občine Paloviče je prišlo v Kamnik sporočilo, da je v vasi Velika Lašina mladi zet v prepričanju ubil svojega tasta. Ta vest je vse iznenadila, ker iz te občine še nismo slišali podobne novice. Paloviče so znana in priljubljena izletniška točka na visokem gričevju dve uri pešhoje proti jugovzhodu Kamnika. Tudi ljubljanski gostje jo radi obiskujejo in med njimi je bilo v spominski knjigi skoro sleherni leto zabeleženo ime pisatelja Milčinskega. Na tem gričevju je par manjših vasi gornje in spodnje Paloviče. Velika in Mala Lašina ter Vranja peč, kjer je lepa župna cerkev sv. Urha.

Te vasi so brez dvoma najrevnejše v kamniškem okraju in prebivalci se že od nekdaj preživljajo s kuhanjem oglja, katerega vozijo napredaj v Kamnik. Sedaj je tudi z oglaštvom malo zaslužka in v večini hiš je doma pomanjkanje, ki ga vaščani v današnjih časih tem težje občutijo, ker ni drugod nobenega zaslužka. Tudi sadije, ki lepo uspeva na teh gričih, se sedaj težje spravi v denar kakor včasih. Da je občina res revna, je razvidno že iz tega, ker nima nobene gostilne. Težko, da je se katera v banovini, ki ne bi imela vsaj ene. Palovičani so v tem oziru praktični in pravijo, da je to dobro, ker nimajo v občini običajnih prepričkov in pretepev med fanti, ki nastanejo navadno v gostilni. Kdor hoče piti, mora v dolino in predno pride po strni poti v vas, je vsak že trezen. Občani tudi ne poznajo strankarskih razprtij in že od nekdaj trdno drže skupaj. Težko bi našel koga, da bi prelomil to vzgledno enotnost. Šolo enorazrednico vodi kar domači gospod župnik.

V vasi Velika Lašina, kjer je bil omenjeni uboj, je v letu 1928 posestnik Matevž Podbevšek, po domače Kosmataj, prepustil bomo domaćijo in nekaj zemlje svojemu zetu Francu

Preskarju. Izgovoril pa si je kot, nekaj priboljškov in iz naslova izročilne tudi 10.000 dinarjev, katere mu je zet plačeval v letnih obrokih po 2000 Din. Pogodba je bila napravljena v času, ko so bile še ugodnejše gospodarske razmere in je mladi zet upal, da bo z delom in zaslužkom lahko kril vse obveznosti, predpisane v pogodbi. Časi pa so se poslabšali in Preskar, ki je moral skrbeti za ženo in pet otrok, ni mogel spraviti skupaj denarja, katerega je moral odšteti tistu. Razumljivo je, da so v hiši nastali prepri in da je bilo razmerje med zetom in tastom od dne do dne neznosnejše. Stari prevžitkar je neprestano oblegal oblast, naj iztirja od zeta zastale obroke, in nikakor ni mogel razumeti, zakaj bi mu uvelodni moratorij branil iztirjati izgovorjeno izročnino. Problem preužitnine je v naših kmečkih družinah rodil že mnogo prepriov in je brezdvoma na prvem mestu med vzroki nesoglasij v mnogih kmečkih domačijah. Posebno pride to pogosto do izraza v današnjih časih, ko so se gospodarske razmere tako hudo poslabšale.

Prevžitkar Matevž Podbevšek je bil star 60 let in je neprestano zahteval svoj del. To napeto razmerje ni moglo privedi k dobremu koncu. V sredo zjutraj sta se oba moža po zajtrku zopet sprla. V jezi je zet pograbil težko kratko rovnico in z njo dvakrat udaril tasta po glavi. Udarca sta bila tako močna, da se je Podbevšek takoj zgrudil mrtev na tla. Sodna komisija, ki se je v četrtek popoldne mudila v Palovičah, je ugotovila, da sta bila oba udarca smrtna in sta popolnoma razbila lobanjo. Anton Preskar se je po usodnem dejanju sel javit na orožniško postajo v Šmartno v Tuhinjski dolini, od koder so ga orožniki privedli v kamniške sodne zapore. Doma pa je ostala v veliki revščini žena in petero otrok, med katerimi je najmlajši komaj 14 dni star.

Osebnosti

— Iz duhovniške službe. Imenovana sta: Valentin Benedik, kaplan na Bledu, za upravitelja župnije Bled, in Anton Mezež, župnik v Spitaliču, za ekskurendo-upravitelja župnije Motnik. — Umeščen je bil na župnijo Sodražica Franc Majdič, župnik v Motniku. Prezentiran je bil na župnijo Stari log pri Kočevju Alojzij Kršič, župni upravitelj v Borovcu. — Premješeni so bili: Anton Miklavčič, kaplan v Semiču, za župnega upravitelja na Vinici; dalje kot kaplani: Franc Nahtigal iz Velikih Lašč v Semiču, Martin Gorše iz Sv. Križa pri Litiji v Velike Lašče, Viktor Demšar iz Bohinjske Srednje vasi v Škofjo Loko, Jožef Kapus iz Dol pri Litiji v Zagorju ob Savi. Nameščen je bil: amentiški duhovnik Anton Oberstar kot kaplan v Dragi pri Loškem potoku.

— Časni sodniki v področju apelacijskega sodišča v Ljubljani. Ministrstvo pravde je imenovalo na temelju uredbe o časnih sodnikih in na predlog zbornice za TOJ za leto 1934 za častne sodnike pri okrožnem sodišču v Ljubljani: Ivana Bahovec, trgovec; Janko Čepca, trgovec; Franc Eriavec, trgovec; Avgust Tosti, član uprave in ravnateljstva Kreditnega zavoda; Vladimir Franke, trgovski zastopnik; Karel Golob, trgovec; Franc Heinrihar, trgovec; Anton Verbič, trgovec; Viktor Meden, trgovec; Ferdo Niklsbacher, trgovec; Evgen Tujec, trgovec; Josip Urbanc, trgovec; dr. Cigil Pavlin, ravnatelj Zdrženih papirnic v Vevčah; Rihard Schwingler, bančni ravnatelj; Josko Zemljčič, trgovski namestnik; Ivan Jeras, ravnatelj tvrdke »Sladkor«; Metod Demšar, trgovski namestnik in Albert Šešek, trgovski namestnik, vsi iz Ljubljane. — Pri okrožnem sodišču v Mariboru: trgovec Miloš Oset, trgovec Ferdo Pintar in trgovec Drago Roglič, vsi iz Maribora. — Pri okrožnem sodišču v Celju: Ivan Ravnihar, Franc Leskovšek in Josip Kramer, trgovci, vsi iz Celja, ter pri okrožnem sodišču v Novem mestu Edmund Kastelic in Josip Pavčič, trgovca, oba iz Novega mesta.

Ostale vesti

— Novinarske legitimacije mesečnikom. Centralna uprava Jugoslovanskega novinarskega združenja poziva uredništva mesečnikov in časopisov, ki so imeli lani vozne ugodnosti, da takoj pošljejo stare legitimacije in karte centralni upravi Jugoslovanskega novinarskega združenja v Belgradu, Pošiceva ul. 23, ker se jim bodo nove legitimacije in karte dale samo, če vrnejo stare. (A. A.)

— Zimski kmetijski tečaj v dravogradskem okraju. V nedeljo, dne 21. t. m. ob 14 bo odprtitev zimskega kmetijskega tečaja v občini Dravograd in sicer v šoli. Tečaj bo trajal do 23. februarja t. l. Pouk bo vsako nedeljo popoldne in vsaki četrtek popoldne. Predava pet strokovnjakov. Vabijo se vsi, katerim je za napredek in za blagostanje kmetijstva, da posetijo tečaj.

— Elektrifikacija srednje dalmatinske obali. Te dni je v Splitu prišlo dovoljenje finančnega ministrstva za elektrifikacijo makarske obali, ki bi obsegala vso srednjo Dalmacijo z mesti na zapadni obali polotoka Pelješca. Električno energijo bi dajala hidravlična centrala na Cetini, ki je last družbe »La Dalmatienne«. Ta družba že daje elektriko silo Splitu in okolici. Razna dela za gradnjo električnih vodov bo napravila neka tuja finančna skupina. Z elektrifikacijo srednjedalmatinske riviere se bo dvignila vrednost mnogih krajev, ki veljajo za tujskoprometna središča, zlasti Makarske in Trpnja na Pelješcu.

— Trdka »Šipad« bo gradila hiše na Halkidiki. Grška vlada je sklenila, da bo na polotoku Halkidiki, ki je zelo trpel po potresu, zgradila nekaj ti-soč lesenih hiš, ker so te manj izpostavljene potresni nevarnosti kakor zidane hiše. Za izvedbo tega velikega načrta se je potegovalo tudi veliko bosansko lesno podjetje »Šipad«. Odposlanci »Šipada« so se tni mudili v Grčiji zaradi zgradnje lesenih hiš. »Šipad« je v Atenah tudi zgradil poskusno leseno hišo, za katero so se grški strokovnjaki čkrogi zelo zanimali ter so grški strokovnjaki pohvalili odlične lastnosti tega gradbenega lesa. Zaključeno kupčijo pa je ovrnil grški zakon, ki ne dovoljuje, da bi inozemske družbe gradile javna dela. Zaradi tega se bo v Grčiji sedaj zakon s posebno novelo v toliko spremenil, da bodo smele tudi inozemske tvrdke graditi hiše ter temkvali v tem natečaju. Ta zakon bo spremenjen najbrž v 20. 30 dneh. »Šipad« upa, da bo to delo kmalu dobil ter bo s tem olajšano stanje bosanskih »es-nih delavcev. Nameravana je zgradba 2500 lesenih hiš v vrednosti 35 milijonov dinarjev.

— Dra ponesrečena z dežele. Pred dnevi je bil odpuščen od dela 19-letni krojaški pomočnik Franc Korošek iz Ravnega dola pri Sodražici. Ko

rošok pa se ni upal k očetu domov ter je hodil iz kraja v kraj in prenočeval po raznih kozolcih, dokler ga niso predvčerajšnjim našli vsega ozeblega in napol zmrznjenega ljudje, ki so ga dali prepe-ljati v ljubljansko bolnišnico. Korošek ima roke in noge zmrznjene. Vendar pa zdravniki upajo, da mu bodo ude rešili. — V Zagorju se je pri sankanju ponesrečil 25-letni rudniški kovač Frano Poženel, stanujoč v Toplicah pri Zagorju. Zlomil si je desno nogo.

— Pri težkočah v želodcu, gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzroči čaša naravne »Franz-Josef« grenčice točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef« vodo kot važno pomožno sredstvo proti grži in obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice

— Zverinski ubijalec. Iz Banja Luke poročajo: Na neki ženitnini v vasi Bukovcu je prišlo med kmetoma Vasiljevičem in Blažom Kaminovičem do strašnega boja. Vasiljevič je izvil Kaminoviča in mu s sekuro enoslavno odsekal glavo. Svatje so hoteli linčati ubijalca, ki je kakor besen mahal okrog sebe s sekuro. Preden so ga mogli obvladati, je Vasiljevič s sekuro odsekal desno roko Iliji Kaminoviču, bratu ubitega Blaža. Ta dogodek je grozno razburil prebivalstvo in oblasti so imele mnogo truda, da so obvarovale ubijalca pred ljudsko sodbu.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 14 objavljajo, da je prepovedalo državno tožilstvo v Zagrebu prodajati in razširjati št. 1 mesečnika »Književna kovačnica«, ki se tiska v Zagrebu.

— Dobra srca prosimo, naj bi, kdor more, pri-skočil na pomoč dvema poštenima pa nadvse revnima družinama na deželi, ki bi jim bilo treba nujno vsaj oblike. Bog obilo poplačaj dobrotnike! Kdor more izkazati to dobro delo, naj se obrne ali na naše uredništvo ali pa na gospoda župnika Pavla Podbregarja na Muljavi, pošta Krka, Dolensko.

— 50 milijonov škode po požarih v Zagrebu. V preteklem letu so zagrebški stalni gasilci inter-ventirali okrog dvestokrat, deloma pri požarih, deloma ob povodnji. Požarov je bilo lani precej manj, kakor prejšnje leto. Škoda, ki so jo naredili ti požari, znaša okrog 50 milijonov Din. pa je bila večinoma krita z zavarovalnico. Stalna gasilska straža v Zagrebu ima 50 članov ter razpolaga z desetiimi avtomobili. Letos bo Zagreb kupil še en avto-mobil z motorno brizgalno.

Kletarstvo

Spisal Bohuslav Skalicky, bivši ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu in vineki nadzornik v Ljubljani — 192 strani, pojasnjeno s 85 slikami med besedilom. Cena nevezani Din 60.—, vezani v platno Din 72.—. Na zalogi pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Kletarstvo je nauk, kako pravilno pripravljati iz grozdja vino in kako ga oskrbovati in spravljati, negovati, kakšna naj bo čistota in red v kletih. Paziti je treba na vse pravila, da ne boš imel nikoli sitnosti in nepravil s svojim vinom in tudi ne s kupci. Knjiga se ob-širno in temeljito bavi s umnim kletarstvom. kajti brez dobrega kletarstva ni uspešnega vi-nogradništva. Novodobno kletarstvo zahteva poleg obile prakse tudi temeljitega poznanja vinske kemije in bakteriologije. Važno je po-glavje o negovanju sodov in vina sploh, dalje poglavje o napakah in boleznih vin. Slovenija pridelava v svojih pretežno izbornih vinorodnih legah vsakovrstna, med temi tudi jako sloveča vina, katerih glas gre daleč čez naše meje. Zato pa bodi vsakega pridelovalca vina glavna skrb in dolžnost, da s »pomnoževanjem plemenitih trtnih vrst pomnoži sloves svojih gor in tako tudi omili bedni položaj svojega podjetja. Pa tudi vinskim trgovcem in gostilničarjem je potrebna ta knjiga, ker bodo našli v njej obilo praktičnih nasvetov in pravil pri ravnanju z vinom. K pravilnemu tolmačenju navodil bodo izborni služile mnogostevilne slike, katerih je 85. Knjigo toplo priporočamo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 20. januarja: 12.15 Baletna glasba na ploščah 12.45 Poročila 13.00 Čas, za vsakega nekaj (pester reproduciran koncert) 18.00 Reproduciran koncert slavnih tenoristov 18.30 Dolenški šaljivec (Viktor Pirnat) 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Lahka glasba, radio orkester 20.45 Kuplete poje g. Brandsteter 21.15 Samospevi gđe Anice Kristanove 21.45 Čas, poročila, plošče.

Nedelja, 21. januarja: 7.30 O selekciji kulturnih rastlin II. (fin. Ferline) 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivko) 9.00 Versko predavanje (dr. Ciril Potočnik) 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franciskanske cerkve 9.45 Plošče 10.00 Preskrba brezposelnih delavcev in nameščenecv (Rudolf Smeru) 10.30 Vokalni koncert g. Štagljar-Kogejve s spremljevanjem radio orkestra 11.15 Jugoslovansko glasbo izjava radio orkester 12.00 Čas, operetna glasba in venčki šlagerjev na ploščah 16.00 O rastlinskih boleznih (fin. Ivan Zaplatnik) 16.30 Pevski zbor »Sava«, vmes Humrov žamel kvartet 20.00 Vokalni koncert ruskega cerkvenega zbora 20.45 Čelo koncert izjava Bogi Leskovic 21.15 Radio orkester 22.00 Čas, poročila, radiojazz.

Drugi programi:

Nedelja, 21. januarja: Belgrad: 9.30 Služba bo-ža iz Saborne cerkve 11.15 Simfonični koncert 15.30 Jugoslovanske pesmi 16.30 Petje z orkestrom 20.00 Radio orkester 20.40 Srbski večer, prenos iz kavarne. — Dunaj: 10.00 Koncert na orglah 11.20 Simfonični koncert 15.25 Komorni koncert 20.00 Drama »Dolga Julia«, Hauptmann 22.00 Orkester — Budimpešta: 12.30 Koncert opernega orkestra 15.45 Koncert vojaškega orkestra 18.00 Koncert na harmoniki 20.00 Plesna glasba orkestra 23.00 Koncert umetniškega tria — London: 19.30 Orkestralni koncert — Milan: 21.00 Prenos iz opere — München: 8.45 Zborovski koncert 11.30 Bachova kantata 12.00 Koncert vojaške godbe 20.15 Ope-reta »Boccaccio«, Suppé — Praha: 8.30 Orgelski koncert 10.05 Religiozna glasba 11.00 Koncert go-dalnega kvarteta 16.30 Koncert mešanega zbora »Hlahol« 19.50 Koncert orkestra — Rim: 17.00 Ope-ra »Walküre«, Wagner 20.40 Opereta »Orfei« v pod-zemlju, Offenbach — Varšava: 12.15 Koncert var-šavske filharmonije 15.20 Jazz orkester 17.15 Zbo-rovski koncert: polske narodne pesmi 18.40 Vo-kalni koncert 19.50 Lahka glasba

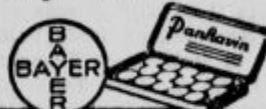

Panflavin

Občudujejo in zavidajo ga,

čeprav je najmlajši. Najbrž se poslužuje po nasvetu staršev Panflavin pastil v pisarni, kjer je največja možnost nalezljivo-sti. Priporočamo Vam, da no-site s seboj zlasti v deževnih mrzlih dneh

Panflavin pastile.

Oglaš je registr. pod Š. br. 21761 od 24. XI. 1933.

Naznanila

Liubliana

1 Kino Kodeljevo. Danes ob 4 in 8, jutri ob pol 11, 3. in 5. ter v ponedeljek ob 8, uri naj-novejši češki zvočni film »Janko in Metka«. Opozorjamo, da bo jutri ob 7. in 9. uri na spo-redku drug film: »Strahovi iz preteklosti«, v ka-terem igra naslovno vlogo ljubezni deček Hansi Feher.

1 »Povodnega moža in Ančko« bodo vprizorili jutri, v nedeljo na novem lutkovnem odru v Vza-jemni zavarovalnici in sicer dvakrat: ob 3 in 5 po-poldne. Ta pravljica igra je vsebinsko zelo bogata in igralsko efektivna. Pomanjkljivosti, ki so bile pri prvi predstavi zlasti očitne, so odstranjene. Sedeži so dvignjeni in tudi akustika je zboljšana. Vstopnice se dobijo tudi v predprodaji jutri med 10 in 12 popoldne pred dvorano. Sedeži: so po 6, 4 in 3, sto-jišča pa po 2 in 1 Din.

Jugoslovanska strokovna zveza vladno vabi na II. delavski kulturni večer, ki se bo vršil v soboto, dne 20. januarja 1934 ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22. Spored: Loboda: Gozd šumi — tamburaši. Umirajoči delavec, dekla-macija. Farkaš: Terezin Valček — tamburaški zbor. Inteligenca in brezposelnost, predavanje Jože Go-stinčarja. Hofböck: Cil in zdrav — citraši. Ponizani in razžaljeni — odlomek v ene mdejanj. Gregorc: Moj fantič je krepak mornar — tamburaši. Vstop-nina 2 Din, vajenci in dijaki 1 Din. Pridite, da se v krogu naše delavske mladine oddahnete od dne-vnik skrb in težav. — Pridite z družinami, povabite seboj prijatelje in znance.

1 Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4.

Maribor

m SSK Maraton. Drevi ob 20 v prostorih Za-družne gospodarske banke na Aleksandrovi 6 tretji redni občni zbor!

m Jadralno letalstvo. Danes popoldne ob 14 bo predavanje o jadralnem letalstvu v realki (kemična predavalnica). Predava cand. ing. Boris Cijan. Ski-optične slike!

m Staro obleko zbira Rdeči križ v Mariboru. Vsak ponedeljek od 3—6 posluje poverjenik društva v pisarni požarne brambe na Koroški 12 ter spre-jema darove.

m Zahvala. Mariborsko slovensko žensko druš-tvo izreka vsem, ki so s požrtovalnim sodelovanjem omogočili sijajen uspeh koncerta v proslavo rojst-nega dne kraljice Marije, najpriščnejšo zahvalo.

Celje

c Obiščite igrokaz v treh dejanjih »Prisegam«, ki ga vprizore jutri, v nedeljo ob 4 popoldne v ve-liki dvorani Ljudske posojilnice članice pomladka Jadranske Straže zasebnega učilišča iz Maribora. Vstopnice so v predprodaji danes ves dan v Slo-mškovi tiskovni zadruzi poleg Marijine cerkve, jutri popoldne pa od 10 do 12 in od 2 do začetka pre-dstave pri dnevnih blagajni.

Dev. Marija v Polju. Prosveta »Polje« vabi k prostetnemu večeru v ponedeljek 22. t. m. ob 8 zvečer. Na sporedu je godba, dramatični prizor, ter zanimivo predavanje g. prof. Janka Makarja »Sem in tja po Sredozemskem morju«. Vabijo se člani in prijatelji. Vstopnina navadna. — Zvočni kino »Polje« predvaja v nedeljo ob pol 4 in pol 8 zvečer kulturni film »Afrika govori«.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Sobota, 20. januarja: »Praznik cvetočih češenj.« Zni-žane cene od 6 do 20 Din.

Nedelja, 21. januarja: ob 15: »Ciciban«. Izjava otro-ški od Svobode. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Kulturna prireditve v Crni mlaki«. Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20.

Sobota, 20. januarja: »Havajska roža.« Izven. Zni-žane cene, od 8 do 30 Din.

Nedelja, 21. januarja ob 15: »Tičar.« Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Jenufa.« Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 20. januarja ob 20: »Grofica Marica.« Gostovanje Marice Lubejeve.

Nedelja, 21. januarja ob 15: »Mala Floramye«. — Ob 20: »Scampola«.

Kaj pravite?

Ali se spomnite še generala Suhomlinova, ti-slega ruskega vojnega ministra, ki je pošiljal vo-jake boste in brez pušk na fronto, da si je mogel sam nallatičiti polne žepe. No, k temu generalu sta nekoč prišla zastopnik angleške tovarne orožja in zastopnik francoske ter sta ponujala Rusiji na pro-daj kanone. Angleški je bil cenejši in je tudi res-nico govoril, ko je obljubil, da so njegovi kanoni najboljši na svetu (namreč za vojsko, drugače se-veda ne). Francoski je tudi trdil, da ima njegovo blago pravo ceno in je iz dobrega blaga. General Suhomlinov je oba agenta povabil na večerjo in pri tej večerji je Francoz opazil na steni svečnik. Nič posebnega ni bilo na tem svečniku, za kakšen tišotak bi ga bil Francoz lahko kupil v sleherni pe-trograjski trgovini. Toda Francoz je kar pozabil, da bi moral govoriti o kupčiji, o kateri je po vsej sili venomer govoril Anglež in s tem dolgočasil Su-homlinova ter njegovo ženo. Francoz je govoril le o »prekrasnem, čudovitem svečniku«. V neopaženem trenutku je Francoz dejal Suhomlinovi ženi: »Mi-lostljiva (ali kako drugače, na ruske naslove se ne spoznam), prodajte mi ta prekrasni svečnik. Sto-tisoč zlatih frankov na mesu dam zanj!«. Kupčija za svečnik je bila naglo sklenjena, Francoz je z ra-dostno gesto napisal ček in ga lepo podpisal ter izročil Suhomlinovi ženi.

Kanonev tisto leto Rusiji ni prodala angleška, ampak francoska terdka. (Ali je kdo mislil morda drugače?)

Seveda bo rekel kakšen ozkosrčen »To je na-vadna korupcija!«. Pameten trgovec pa bo prikal: »Tako je treba delati, če hoče človek delati dobre kupčije. Bilo je in vedno bo. Kolesa je treba ma-zati, če hočete, da tečejo!«

To zgodbo sem povedal zato, da se bo kdo iz nje kaj naučil, saj nekdanje Rusije ni več in ne Suhomlinova (odstavljen in pod ključ ga je dal že car), torej morem že povedati to zgodovinsko zgod-bo.

Kaj pravijo letos sredozimci?

Ljubljana, 19. januarja.

Doba sredozimcev traja od 17. do 25. januarja, ko vladajo po kmetskih rekli štirje vremenski svetniki: sv. Anton, sv. Neža, sv. Vincenc in sv. Pavel. Na dan sv. Pavla vpraša berač svojega pri-jatelja: »No, kje si pa prespal prvo polovico zi-me?«. Odgovor je navadno žalosten. Poljedelec do-bro pazi, kakšno vreme vlada 17. januarja, na dan sv. Antona. Pravijo: »Če sv. Anton z dežjem pri-haja, se dolgo potem zemlja napaja.« Letos je bil Anton mrzel in podnevi solčen. Sv. Vinko je vre-menski tolažnik vinogradnikov. Pravijo: »Če Vinka solnce peče, jeseni v sode vince teče.« (Vinko »e 22. januarja.) Splošno pa pravijo o prosincu: »Pro-sinca gorkota, jeseni sirota. V prosincu mrzlo, da poka, kmetiča obogati ajda in moka.« Dal Bog, da bi bilo letošnje leto boljše, kakor je bilo lansko in da bi nas obvaroval hujših vremenskih katastrof.

V dobi sredozimcev je letos vreme dokaj spre-menljivo. Pojavi se menjajo od dne do dne. Davi je vladal prav zmeren mrz. Bilo je le —0,5, po-nekod še nekoliko nižje, do —4 stopinj. Podnevi pa se je temperatura močno dvignila nad ničlo in sicer od 7 do 9 stopinj. Sneg se hitro taja in po goličevah se že kaže zemlja. Po ravninah ga leži še vedno do 30 cm visoko. Po ljubljanskih ulicah hite spravljati sneg, pa kljub temu je še mnogo brože.

Koledar

Sobota, 20. januarja: Fabijan in Sebastijan, mučenca.

Novi grobovi

† Na Primskovem pri Litiji je umrl najstarejši mož v fari, Franc K o r e n iz Preske. Pol meseca mu je še manjkalo, pa bi bil dosegel častitljivo sta-rost 88 let. Zoper starost pač ni zdravila. Dve ženi je preživel, tretjo zapušča. Iz zadnjega zakona (v tretje se je poročil, ko je bil star 75 let) mu je ostala samo ena hčerka, ki še obiskuje osnovno šolo. Otroci iz prejšnjih zakonov so mu pomrli. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina. Bodi mu lahka zemlja! Ostalim naše sožalje!

★

— Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledeti, obolenosti žlez, izpuščenju na koži, tvorih uravnava »Franz-Josef« vodo izbornu toli važno delovanje črevesa.

Leoš Janaček: Jenufa Po reprizi

Janačkova opera Jenufa, ki smo jo po letih sedaj v popolnoma novi obliki spregledali na našem opernem odru, pomeni, gledano s perspektive na delo opernega gledališča v zadnjih letih, zalet v višino, ki se boči visoko nad našo dosedanje povprečnostjo. Ta podvig zajema svoje močno uveljavljanje v dveh vrednotah: v izredni umetniški in etični sili dela samega ter v njegovi izredni vzporeditvi, ki je obe sili izgrebla v globinah in jih izoblikovala v plastično učinkovitost.

Opera Jenufa sega do genialitete: povezana je med ene redke umetnine, ki spajajo v sebi popolno estetično vrednoto s prepričljivo življenjsko pomembnostjo, ker rastejo iz globin človekovega večnega trenja ob živem življenju in vsem bolečinskem prebijanju skozi barikado žgočih problemov.

Dramatska snov opere Jenufe je v površnem pogledu enostavna. Predelana je po romanu pisateljice Gabrijele Preissove in zajema vsakdanjo zgodbo kmetskega (moravskega) življenja, v kateri dva polbrata Laca in Steva ljubita lepo pastorko Jenufu. Ta podari ožen svoj prve ljubezni Stevi, s katerim zanosi. A Steva se ves zajet le v površni ljubezni, ki se oklepa samo zunanosti, zaradi zamene Jenufine zunanje lepote, kar sledi iz njenega duševnega trpljenja in namenoma od Laca skušena lica, od nje odvrne in se zaroči z mlado županovo hčerko Karolko. Ponosna cerkvenica, mačeha Jenufina, tega dvojnega udara ne more prenesti, zato umori komaj rojeno dete, da bi s tem zakrila sramoto in dosegla poroko z Laco, ki Jenufa še vedno ljubi. To se zgodi. A neposredno pred poroko se zločin cerkvenice razkrije in mora povsem upognjena stopiti na pot pokore. Zaradi sramote dogodkov od vseh zapuščena Jenufa pa se končno združi z zvestim Laco. — Ta na videz enostavna zgodba pa je vsa povezana z globokimi pretresljivimi duševnimi dogajanja in prelomi v nujni psihološki zaporednosti. Tu sem je položena vsa teža igre, ki poteka vseskozi v silni notranji napetosti in izjavi vprav mrzlično strahotne učinkovitosti. Motilo drame je ljubezen, kontrastno postavljena v dve smeri: čutna prirodnost se bje s čisto etično duhovnostjo. Egoistična ljubezen z altruistično. Zmagoviti vzpon druge pa zraste iz ruševin prve, a to le skozi grozotna trpljenja in bolečine, ki se vzpenjajo do skoraj nečloveških silovitosti, ko se med mlinskimi kameni bože usode tarejo in lomijo snovi človeškega samoljublja: jekleni ponos, brezobzirno hlastanje za lastnimi užitki preko bolečine sočloveka in nagonsko škodljivo sovraštvo. Šele ko so vsi ti elementi zmleti v prah, poje v koncu slutnja sproščenja v očistični duhovni ljubezni dveh ljudi, ki simbolno izrasteta iz medsebojnih žrtve samoodrekanja. V to glavno misel pa je povezanah polno globokih psiholoških odtenkov, ki spremljajo dejanje s presenetljivo zgoščenostjo resničnosti.

Silna moč Janačkove glasbe leži v izredno tesni spojitvi z navedeno vsebino. Vsa je pogrnata v izraz duhovne ekspresivnosti in spremlja psihološki potek drame s pretresljivo silovitostjo, ki dosega mestoma vrhove, če povsem odmaknjen od oprijemljive jasnosti v metafizično tajnostvenost. V čudovito zajemljivih kompleksih se ovija duševnih prelivanj in bje v prostor kot glas iz onostranstva, in te meče iz kristalno jasnih občutij v razpoloženja divje groze. — Silno je ta glasba zrasla iz svojega časa. Skladatelj je kot otrok, dobe zajel vse tadej žive glasbene elemente nove romantike ter zapadnega in vzhodnega naturalizma. Motivni snov je vzel povsem iz svojega naroda in jo prekrasil v svoji osebnosti. Pod vplivom Mussorgskega oblikovnih doganj je položil težo glasbenega izraza v orkester, dočim je pevski izraz podredil deklamatornemu principu. Vendar pa v tem delu analitično nobena teza ne more vzdržati absolutnosti, ker je njegova smer vsa poglajna samo v ekspresivnost. Glasba sledi le podčrtavanju psiholoških dogodkov in ilustraciji najglobljih misli. Če proti koncu prvega dejanja spremlja v pretresljivih vzponih (morda najlepše mesto) težo resničnosti vsakdo mora v življenju svojo bol pretrpeti in se ta motiv plete kot veriga pod spevom v orkestru in če ob izvenenju pesmi vpadne šum mlinskega koleasa, kot simbol te večne, neubranljive tragedije, so to in podobna mesta znaki izrazitega ekspresionističnega pojmovanja. In reči moramo, da je Janaček prav v tem delu med prvimi zaslužil težo bodočnosti in se z vsi silo vzdajal (podobno kot v drami Strindberg) iz vezi obzvaljočega naturalizma proti idealističnemu svetu.

Vzporeditvi dela gre, kot smo že rekli, izrazito

priznanje. — Glasbena stran, ki jo je vodil ravatelj Mirko Polič, je dosegla v naših razmerah zelo lepo višino. Izredne tehnične težave, ki jih skladaatelj vnaša, so morda mestoma zavirale prožnost in jasnost ter tu in tam zaradi sile upora v orkestru poglajne ton v premočno zvočnost, kar je uduševalo pevce. Toda vendar je celota segla do nadpovprečne učinkovitosti, kar izjavlja vtis resnega dela in polno priznanje.

V ostalem pa je zasluga velikega uspeha te vzporeditve na strani resno in silno poglajne režije. Režiser Ciril Debevec je s tem delom svojo sposobnost v operni režiji absolutno uveljavil. Na osnovi svojega pravičnega pojmovanja je svojo osebo popolnoma skril za celoto, katero pa je tako s svojo močno osebnostjo ubrano dvignil v izdelano harmonsko skupnost. V zunanji režiji je izoblikoval dosledno vse smoti, tako predvsem stilno skladnost in tehnično dramatske momente, v kolikor mu ni mestoma odpovedal kompleks razpoložljivih sredstev. Zavezala je zlasti miselnost ureditve scene in razpostavljenosti oseb in stvari na osnovi vsebinskih podatkov. Na znotraj pa je iz doživljaja močne vsebinske globine poglajne zlasti nekaj mest do učinkovitih momentov, ki so prepričljivo dvignili vso težo in strahotnost dogajanja. Se naprej pa osvaja njegovo delo z ozirom na smiselno povezanost med igro in glasbo in na uspešno poseganje v pevsko jasnost, v kolikor gre.

Solistične vloge so v tem delu sorazmerno enako poudarjene. Vsak izmed glavnih igralcev nosi v sebi že omenjeno usodno pot notranjega izčiščenja skozi bridkost trpljenja, različne so le osnove z ozirom na neenake osebnostne lastnosti. Jenufa je dekle s trpkim mladostjo, a veliko bistroumnostjo. Iz svoje žalosti pa zasana v svet ljubezni, katerega se oklene z svo mlado dušo. Svojeemu izvoljencu, ki jo (mladostno deklino) osvaja s svojo lepoto in vročo krvjo, se vsa žrtvuje; a propozno spozna, da vroča lepota brez duhovne globine po izgorenju zapusti sivo praznino. Fant gre in jo pusti samo v obupu mlade nezakonske matere. Mačeha ji umori sinčka, edino uteho. V spoznanju strašne ničevosti osebe zasnanje lepote, spozna edino moč ljubezni v duhovni lepoti in povezanosti. — Ga. Zlata Gjurgjeva je to pot mlade dekle podala z močnim doživljajem. Le v kolikor grozi trpljenja ni mogla povsem blizu, toliko je premajhno učinkovala končna vera v sproščenje na osnovi duševne zveze. Pevsko stran je izvedla zjemljivo. — Steva je lep, pa razvajan fant, nevaljen trpljenja in samoodrekanja. Zato podlega slabosti samoljublja, ki ga končno stare G. Marčec ga je podal prav prepričevalno in tudi pevsko ni zaostajal. — Laca je preziran in strpljen fant, ki se prav zaradi tega zagriže vase in pušča uspevati v sebi zlobne sile. Vendar pa blažljiva moč trpljenja te sile v njemu loml in gnoji tla lepemu čuvstvu, ki se končno razgraja in požene v očistični cvet. G. Gostič je bil tej vlogi dosti dorasel, a kontrast silnega notranjega prelamljanja ni mogel privedi do polne veljave. V petju se je obnesel do lepih učinkov. — Cerkevica je tip drzno ponosne ženske, ki se z vsi elementarnostjo upira ponižanju. A usoda jo končno vendarle zlomi in izbavi iz nje priznanje, da je v vsem svojem početju ljubila le sebe. Pojav tega ponosa je naravnost grozoten in njegovo lomljenje grozljivo. Ga. Thierry-Kavčnikova ga je izoblikovala do zavzetnih učinkov, čeprav v zasnovi bolj v zunanjo učinkovitost. — Hlapec v mlinu je samo po sebi bolj postranska oseba, a posega vendarle v to igro ljudi kot dober človek ter vpliva psihološko v smislu vesti zlasti na Laco. G. M. Rus je tega privlačnega starca podal močno doživeto in dosegel v polni meri nameravani vtis. Še posebno pa je uspel v pevski strani, ki kaže, da je njemu prikladno pisana. — Stara Buryjevka spremlja kot pojav večnega prelivanja rodov ves potek drame in vpada v težkih trenutkih kot tolažnik, ki je dotrpel svojo bolečino in ve zanj. Ga. Golobova ji v svoji mladosti sicer še ni mogla dati povsem prepričevalnega lica, a je vendar dosegla zelo veliko. Tudi v petju. Vse manjše vloge, ki so jih podali gge. Kozarjeva, Poličeva, Strniševa, Ramšakova, Jeromova, Škerjančeva in g. Zupan, so celoto lepo izpolnjevale. — Zbor se je v tem delu močno povzpela in v skupinskih ocenah dosegel prepričevalne učinke. V prvem dejanju v plesu še več ognja! — Lep, poetičen prevod je delo g. Stritofa.

Gledališče je bilo tudi pri reprizi polno zasideno. Upamo, da bo tudi še v naprej, ker delo po svoji vrednosti to nujno zasluži. V. U.

Sodniški zbor JLAZ-a, Ljubljana. Ponovno se opozarjajo vsi člani, da bo občni zbor v ponedeljek 22. t. m. ob 20 v posebni sobi restavracije Slamič. Dnevni red: poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, služajnosti. — Predsednik.

SK Ilirija (tekočateljska sekcija). Opozarjajo se vsi rokoobrabi, ki jutri, v nedeljo, ne bodo zadržani, da se vrši trening od 9 do 12 dopoldne v telovadnici šole na Grabnu, Cofzova cesta. Naprošajo se pa gg. Kodruja, Abulnar, Dermastja, Vodopija, Tičar, Kokali, Stare, Grbee Maks, Velkavrh Lado, Girzl, Berlić I. in II. na kratak sestanek zaradi prvenstva banovine, ki se vrši v februarju. Zupan in Ažman se pravočasno obvestita; slednji naj takoj pošlje svoj natančen naslov na Gustav Nered, Slapničarjeva ulica 3, Moste-Ljubljana.

SK Ilirija (hazenska in lahkoateljska sekcija). Popoldne ob 16 gozdni tek; za one, ki so zadržane pa drevi ob pol 19. Vse in točno!

SK Korotan (smučarska sekcija). Jutri ob 10 bo imel naraščaj tekmo za prvenstvo kluba ob vsakem vremenu. Priglasilo se jih je 17. Vsi naj bodo pol ure pred startom v klubovih prostorih. Tekmo je organiziral in jo obenem vodi klubov trener g. Sešelj.

Propagandni turnir za prvenstvo mesta Celja v table-tenisu se vrši v nedeljo 28. januarja. Pravico udeležbe imajo člani »Sokolat« in SK Jugoslavije ali kateregakoli društva v Celju. Prijave sprejema za gori omenjeni društvi vsako društvo zase, za ostale klube ali posameznike pa SK Jugoslavija. Točen razpis izide v prihodnji številki.

Gospodarstvo

Naša trgovina v Švico

Po podatkih švicarskega konzulata v Zagrebu je znašal uvoz iz naše države v Švico decembra 1933 1.5 milj., švicarski izvoz k nam pa 0.6 milj. švic. frankov.

V celotnem letu 1933 je znašal naš uvoz v Švico 11.814.720 švic. fr. (1932 pa 9.824.000 švic. fr.), švicarski izvoz k nam pa 5.934.801 švic. fr. (1932 pa 6.485.000 švic. fr.). Pri skupnem uvozu Švice znaša naš delež 0.74% (0.60), pri izvozu 0.60%

Uvoz živine v ČSR

Po uradnih podatkih obmejnih veterinarjev je znašal uvoz v ČSR:

	1933	1932	1931
prašiči skupno	110.242	135.260	186.850
od tega iz			
Jugoslavije	48.463	56.043	68.861
Romunije	27.805	43.302	72.865
Madjarske	21.904	14.354	14.742
Danske	6.907	6.115	9.857
Holandije	1.957	1.370	901
Poljske	13.200	14.001	19.961

Pri perutnini je največji dobavitelj Madjarska, kateri sledita Poljska in Italija. Uvoz mesa je še l. 1931 znašal 53.586 met. stotov, l. 1932 je padel na 665 stotov, lani ga je bilo samo še 220 stotov. Uvoz masti je bil sledeč (v stotih):

	1933	1932	1931
skupno	157.771	193.403	209.000
Madjarska	52.700	39.217	2.689
USA	40.870	97.848	93.950
Holandija	23.528	38.031	84.124
Danska	22.489	2.319	10.328
Jugoslavija	17.314	19.623	13.690
Romunija	778	1.956	1.984
Litva	112	312	—

Sedaj poročajo, da je češka vlada s 1. 3. ukinila ugodnosti komisijarjem in bo odlej uvoz prost.

Decentralizacija drž. dobav

Zagrebska Trgovsko-industrijska zbornica je prejela glede decentralizacije dobav za železnice od glav. ravnateljstva drž. železnice tale odgovor:

Način nabav je odrejen s posebnimi zakonskimi predpisi, ki jih glavno ravnateljstvo ne more izpremeniti. S centralizacijo so bili doseženi veliki prihranki, kar je koristno. Kar se tiče nabav žel. ravnateljstva in delavne v Zagrebu, decentralizacija ne bi bila upravičena. Glavno ravnateljstvo opaža, da iste trditve, pri katerih si nabavljajo zag. ravnateljstvo, sodelujejo tudi pri licitacijah v gl. žel. ravnateljstvu. Do nedavnega je glav. ravnateljstvo prakticiralo ta način, da so se vse licitacije vršile istočasno pri glav. ravnateljstvu kot pri ostalih žel. ravnateljstvih. Toda pri ravnateljstvih ni bilo ponudnikov in so vsi poslali ponudbe v Belgrad. Zato je z ozirom na stroške glav. ravnateljstva prenehalo s to prakso.

Odgovor še vedno pušča odprto vprašanje decentralizacije nabav, ker razlogi navedeni po gl. ravnateljstvu ne drž. Razumljivo je, da bo vsak ponudnik žel. naravnost v Belgrad, če itak leži končna rešitev v rokah glav. ravnateljstva. Povečati bi bilo treba delokrog za nabave pri ravnateljstvih in bi se za nekatere predmete gotovo dosegli prihranki. Iz vsega sledi, da se dokaz glav. ravnateljstva ni posrečil.

Billimovič: Uvod v ekonomsko vedo

Dr. Aleksander Billimovič: Uvod v ekonomsko vedo. 1933. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Jugoslovanska knjigarna nam je v zbirki Kosmos prinesla zopet novo lepo knjigo Billimovičev Uvod v ekonomsko vedo. Avtor je sicer že znan naši javnosti, pa tudi v inozemstvu vedno ceniti njegove znanstvene izsledke. Zato je prav, če nam je podal svoja narodnogospodarska naziranja še v pričujoči knjigi, da tako izpolni vrzel v naši tozadevni literaturi, ki je itak majhna, pa vendar že tehtovita (Useničnik, dr. Gosar, Krek, Ogrist itd.).

Ze sam obseg spisa opravičuje naslov »Uvod«, ker ima ekonomska veda izredno široko območje dela, ki postaja vedno bolj zanimivo tudi za najširše kroge. Delo so prav za prav predavanja avtorja o narodnem gospodarstvu na naši univerzi in bo torej dobro služilo slušateljem pravne fakultete.

Literatura (splošna) je navedena v prvem oddelku, nato sledi razlaga osnovnih pojmov: gospodarjenje, dobrine, načela, nagibi gospodarskega udeleževanja itd. Drugo poglavje obravnava zgodovinski razvoj gospodarstva, kjer avtor kritično osvetljuje teorije in podaja izpolnitve in sintezo Bücherjeve sheme z razvrstitim po vezanosti gospodarstev. Tretje poglavje govori o organiziranju sodobnega socialnega gospodarstva, četrti pa postavlja ekonomsko vedo v pravo razmerje do drugih ved in v sistemu splošne teorije socialnega gospodarstva. Zaključno poglavje govori o metodologiji ekonomske vede; o opisovanju pojavov, o zaka-

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

a) telefonično po stanju 19. jan. ob 7 zj.: Bistrica-Boh. Jezero: —10°, jasno, 5 cm pršiča na trdi podlagi 80 cm, smuka idealna. — Bled-jezero: —6°, pooblačeno, mirno, 30 cm suhega snega, led uporabljiv, debelina 23 cm. — Kranjska Gora, Rateče-Planica: —8°, jasno, mirno, 20 cm pršiča na podlagi 90 cm, vršič in Tamar 350 cm pršiča. — V sledečih krajih povsod pooblačeno, mirno, suh sneg, smuka idealna: Ruška koča: —9°, 70 cm, skakalnica uporabna. — Klopni vrh: —3°, 70 cm. — Pesek: —4°, 83 cm, skakalnica uporabna. — Senjorjev dom: —5°, 73 cm. — Čimžat nad Falo: —2°, 50 cm. — Sv. Lovrenc na Poh.: —2°, 65 cm, skakalnica uporabna. — Ribnica na Poh.: —3°, 60 cm.

b) pisмено po stanju 18. jan. ob 7 zjutraj: Dovje-Mojstrana: —4°, vreme krasno, mirno, snega dovolj, pršič, smuka idealna, izgledi in smuka v planinah idealni. — Sv. Platinia nad Trbovljami: —4°, jasno, solnčno, veter severozahod, 30 cm pršiča na podlagi 50 cm, smuka idealna, izgledi za nedeljo prav dobri. — Planina Sv. Križ nad Jesenicami: —3°, jasno, solnčno, mirno, 15 cm pršiča na podlagi 100 cm, smuka idealna. — Sodražica: —3°, jasno, veter sever, 20 cm pršiča na podlagi 100 cm podlage, smuka idealna, izgledi prav ugodni, smuka na Travno Goro idealna. — Smučarski dom na Pokljuki: 17. jan., —7°, krasno vreme, mirno, 25 cm pršiča na trdi podlagi, smuka idealna, izgledi najboljši, smuka v planinah idealna.

nitosti in zlasti o porabi matematične metode v tej vedi.

Pripomba: ali ne bi bilo bolje, če bi rekli: Uvod v »gospodarsko« vedo, ne ekonomsko. In končno v pogledu literature: ali ni omembe vreden tudi gospodarski del naših dnevnikov? oec.

★
Valutni sporazum med Anglijo in Ameriko. Listi poročajo, da je prišlo do sporazuma glede valutnih vprašanj med Anglijo in Ameriko. V sporazumu je določena stalna relacija med dolarjem in funtom na bazi 5 dolarjev za 1 funt. V petek je notiral dolar v Parizu 15.95 (isto kot v četrtek).

Argentina se bo vezala na angleški funt. Argentinski finančni minister je izjavil, da bo odlej argentinski pezo vezan na funt šterling, dočim je bil doslej vezan na francoski frank.

Prvi računski zaključek za 1933. Poleg Narodne banke, ki običajno prva objavi svojo bilanco, objavlja svojo bilanco zagrebska Banka I. Kreutzer d. d. Pri glavnici 5 milj. znašajo vloge 14.7, upniki 0.4 milj. in čisti dobiček 83.091 Din. Gotovina in naložbe pri den. zavodih znašajo 9.2 milj. Din.

Izvoz jajec v Nemčijo. Urad za kontrolo izvoza živine in proizvodov v Belgradu opozarja izvoznike jajec, da je nemška vlada dovolila za januar naši državi kontingent 1000 met. stotov svežih jajec vrste »C«.

Plačilni promet z Francijo. Po stanju z dne 31. decembra 1933 izkazuje Office de compensation kritih terjatev 583.95 milj. fr. fr., izvozniki so pa dobili 427.5 milj. Za Jugoslavijo znašajo odgovarjajoče številke 66.2 in 46.16 milj. fr. fr., za Avstrijo 106.15 in 95.75, Madjarsko 150.75 in 76.8, Čile 65.4 in 45.9 milj. itd. V prometu z Nemčijo so podatki: 258 milj. vplačenih, izvozniki pa so dobili 256 milj. francoskih frankov.

Japonci konkurirajo angleški tekstilni industriji v Angliji sami. Po poročilih iz Londona prodaja Japonska mnogo svojega blaga pod znamko »Scottish Tweed« v Angliji, dočim sama mnogo uvaža prvotnih tekstilij iz Anglije.

Borza

Denar

Dne 19. januarja.

Popustili so danes tečaj Berlina, Londona in Pariza. Curih je ostal neizpremenjen, ostali tečaji so narasli.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.15, na zagrebski pa po 9.115. — Grški boni so notirali v Zagrebu 34—36.50 (36, 36.50). Ljubljana. Amsterdam 2303.74—2315.10, Berlin 1356.25—1367.05, Bruselj 797.74—801.68, Curih 1108.35—1113.85, London 178.30—179.90, Newyork 3569.38—3597.64, Pariz 224.82—225.94, Praga 170.17—171.03, 1rst 300.13—302.53.

Promet na zagrebski borzi 50.012 Din. Zürich. Pariz 20.2825, London 16.16, Newyork 325, Bruselj 71.975, Milan 27.12, Madrid 42.75, Amsterdam 207.85, Berlin 122.55, Dunaj 73.05, Stockholm 52, Oslo 80.80, Kopenhagen 72, Praga 15.355, Varšava 58.10, Atene 2.93, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.11.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je slej ko prej slaba. Danes so tečaj deloma popustili. Vojna škoda je izgubila velik del lanskega kurznega dobička. Promet je znašal za zagrebski borza: vojna škoda 1500 konih in 7% Bler. pos. 1000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 50 delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 55 den, agrarji 20 den, vojna škoda 265 den, begl. obv. 43 den, 8% Bler. pos. 38—39, 7% Bler. pos. 36.50 den, 7% pos. DHB 53 den, Kranj, ind. 250 bl.

Zagreb. Državni vrednostni papirji 7% inv. pos. 57—60, agrarji 28 den, vojna škoda 267—269 (267, 275), 2. 265—267 (265, 266), 3. 260—265 (263, 264), 4. 255—263, 6% begl. obv. 43—44.50 (44.50), 8% Bler. pos. 38.50—40, 7% Bler. pos. 36.75—37.25 (37). — Devize: Narodna banka 3810—4000, Priv. agr. banka 234—235 (235), Sečarana Osjek 125—130, Impex 50 den, Trbovliška 98—100.

Žitni trg

Položaj je popolnoma neizpremenjen. Pozna se, da ni bilo zvez z Vojskovo, kjer so borze radi pravoslavnih praznikov bile zaprte.

Chicago. Pšenica: maj 77.625, julij 78.25, december 80. — Korusa: maj 44.50, december 42.50. — Oves: maj 47.375, december 48.625. — Rž: maj 62.50, december 67.50.

Winnipeg: rž: december 69, maj 70. Budimpešta. Tendenco: Prijazna. Promet: Srednji. — Pšenica: marec 7.77—7.90, zak. 7.90—7.91, maj 7.90—8.00—8.05, zak. 8.04—8.05. — Rž: marec 4.40—4.50, zak. 4.52—4.53, maj 4.70—4.77, zak. 4.77—4.80. — Korusa: maj 7.85—7.88, zak. 7.88—7.90.

Sport

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza

(Službeno.) Vsi klubi gornje podzveze se obveščajo, da je glasom odloka M. S. br. 515 od 17. jan. 1934 odobrena polovična vožnja vsem udeležencem na prvenstvu podzveze. Kupljeni vozni listek velja za brezplačen povratek. Tozadevno potrdilo, da se je udeležil tekme, ozir. isti prisostvoval, prejmejo pri tajništvu podzveze (pri Čadu) pod Rožnikom v soboto ali v nedeljo pa na skakalnici na Mostecu, ozir. pozneje v kavarni Evropa.

Občinstvo se vabi, da se teh zimskosportnih prireditveh, ki bodo največje v letošnji sezoni v ljubljanski okolici, udeleži v čimvečjem številu.

Smučarske tekme GZSP na Bledu

Važno za udeležence današnjih in jutrišnjih tekem.

Prometno ministrstvo je dovolilo za prvenstvene tekme Gorenjske zimskosportne podzveze, ki se vrše danes in jutri na Bledu, vsem udeležencem polovično vožnjo. Polovična vožnja velja od 18. do 24. t. m. po vsej Gorenjski in za vse vlake, razen S. O. E.

Za podzvezne tekme se je prijavilo 12 klubov in planinski polk iz Bohinja, skupno torej 70 tekmovalcev. Za kombinacijo se je prijavilo 10, za solo-tek 47, za solo-skoke 7, za propagandne skoke pa 18 tekmovalcev.

V nedeljo popoldne se udeležijo propagandnih skokov tudi učitelji JZSZ, Norvežan Jahr. Nedeljske popoldanske skakalne tekme bo prenašala ljubljanska radio postaja.

Vsi udeleženci se opozarjajo, da obdrže vozne listke, ki veljajo v zvezi s potrdilom, ki ga dobe pri blagajni, za brezplačno vožnjo nazaj.

Mednarodna hockey tekma GAK-Ilirija - odpovedana

Ker je nenadoma nastopilo južno vreme, je morala Ilirija odgoditi gostovanje graškega hockey-moštva na kasnejši termin.

Nogometni turnir za zimski pokal

Jutri se nadaljuje nogometni turnir v prid brezposelnim igralcem. Srečajo se trije pari in sicer v Ljubljani na igrišču Hermesa dva, v Kranju pa eden.

Ob 13.30 nastopi Reka proti Marsu, ob 15.15 se pa spoprimeata Primorje in Slovan.

V Kranju pa se bosta pomerila ob 14.30 Korotan (Kranj) in domžalski Disk.

Na vse tekme se sportno občinstvo vladno vabi.

★

Propagandne smučke tekme za Meziško dolino. Dne 21. januarja bodo priredila vsa zimsko-sportna društva v Meziški dolini in v Slovenjgradu propagandno smučko tekmo na daljavo 18 km pod pokroviteljstvom okr. načelnika dr. Tekavčiča. — Tekmuje se po pravilih JZSZ.

Start je določen ob 9 predpoldne v Kotljah pri Guštanju, cilj pa v Mežici nad Prevaljami. Proga vodi po izbranih, odprtih terenih in je izpeljana tako, da tekmovalce doseže na progi višino obgorja Uršlje gore in vozi po krasnih grebenih tega obgorja, nakar se spusti v smuku na cilj v Mežico. — Dohod smučarjev iz Maribora in drugod dne 21. januarja f prvimi jutranjim vlakom do postaje Guštanj-Ravne. Nato ob 8 odhod tekmovalcev iz Guštanja na start v Kotlje. — Srečne razmere so najboljše. Prevoz prilga ob startu v Kotljah do cilja v Mežici za vse smučarje brezplačen. — Popoldne istega dne bo slalom-tekma v Mežici. Zveza k vlakom za povratek je urejena. — Na veselo svidenje!

Smučarska šola na Pokljuki. V ponedeljek, 22. t. m. se pričeta nova dva tečaja in s

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vrtnar
samski, s petnajstletno prakso, išče stalno službo. Nastopi lahko s 1. februarjem ali marcem. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 537. (a)

Organist
išče službo. Ponudbe na upravo »Slov.« Maribor, pod »Organist« št. 436. (a)

Službodobe

Zaneslj. poverjenike
v vseh krajih Slovenije išče. Ponudbe na pošto predal 139, Ljubljana.

Služkinja
vajena vseh hišnih in vrtnih del, ki zna kuhati in peči kruh, najraje z dežele, se takoj sprejme k mali družini. Starost 30 do 40 let. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 560. (b)

Trgovski pomočnik
vojaščin prost, z dežele, s kavicjo, se sprejme za vodstvo podružnice pri Plemenatš Jožefu, Planina pri Sevnici. (b)

GREŠITE MNOGO
»ako ne čitate redno SLOVENCA«

Denar

Vložno knjižico
občinske hranilnice Krško, eno ali več, v vrednosti 200.000 Din do 240.000 Din — kupim. Ponudbe na Unioreklam, Zagreb, Gajeva ulica 4, pod »Krško«.

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
s kabinetom, predsobo, kuhinjo in drugimi pritliklinami, oddam takoj ali s 1. februarjem. Tovarniška 25, Moste. (c)

Trisobno stanovanje
lepo, v Tavčarjevi ulici, prvo nadstropje, z balkonom, kopalnico in pritliklinami — se odda za prvi maj boljši stranki. Mesečno 1250 Din. Pojasnila pri upravitelju hiše: Novi trg št. 3. (c)

Vnajem

ISČEJO:
Trgovina
s kolonialnim in specrijskim blagom v Ljubljani, že desetletja obstoječa, zredišče prometa, se odda zaradi bolezni, tudi ob dobrem poročstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ugoden prevzem« št. 543. (n)

Nov lokal
prirejen za mesnico, dam v najem. Tyrševa 92. (n)

Pohištvo

Kompletno spalnico
češnjevo politirano, prodam za 4000 Din. Mušič Franc, mizar, Mengeš. (s)

Kupimo

Kosovo Gradivo
I. del — kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Celju pod »Gradivo« št. 501. (k)

Stroj za šiviljo
dobro ohranjen, kupimo za dobrotelne namene. Dobrotelno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Dunajska cesta 17. (k)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal
a! motorja bi znebil se rad hrč kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inerat

Brivski salon
z 8 sedeži, v strogem centru Zagreba, na najprometnejši ulici, radi smrtnega slučaja — naprodaj. Brivnica je moderno urejena in garantirano dobro vpeljana. — Mihajlo Ilić, Zagreb, Nikolićeva 15. (l)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam audi v veliki izbiri najugodnejše in naiceene tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana Stari trg 32

Suha bukova drva
žagana — dostavljena na dom — m³ 95 Din. Franc Janežič, Dolenjska cesta št. 5, gostilna Kramar. (l)

Oves in koruzo
kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK. LJUBLJANA Veletrgovina s štrom Resljeva cesta 24.

Kdor rabi pisarniške in šolske potrebščine, pisemski papir, kipe, križe, svečnike, svetinje, slike, mašne knjižice ter nabožne knjige, kupuje pri

zato ker imajo veliko zalogo, bogato izbiro, solidno nizke cene ter točno postrežbo.

Trgovci imajo primeren popust!

H. NIČMAN, Ljubljana, Hopitarjeva 2

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po sestnikov v vsem svojem premoženem

Prevzem staroznane gostine Stošir!

Naznanjam, da sem otvorila v Mariboru v Mlinski ulici št. 9 gostilno! V soboto in v nedeljo pojedina domačih klobas. Prvo vrstna vina! Solidna postrežba! Kurjeno kegljišče vedno na razpolago. Sprejemajo se tudi abonenti na zdravo domačo hrano. Vedno topla in mrzla jedila. — Zajutrek a la Huml kuhinja. Priporoča se Ottilija Horvat.

ZAHVALA. Za mnogoštevilne in iskrene dokaze sočutja ob izgubi našega blagega in nenadomestljivega očeta, starega očeta, svaka, tasta in strica, gospoda

Josipa Fleré-ta

poštnega ravnatelja v pokoju

se tem potom vsem in vsakemu posebej najiskreneje zahvaljujemo, zlasti tudi za poklonjeno krasno cvetje in mnogoštevilno častno spremstvo na njegovi zadnji poti. Osobito pa smo dolžni zahvalo g. dr. V. Spornu, ki je našemu predragemu pokojniku s svojo spretnostjo za mnogo let podaljšal življenje.

Sv. maša zadušnica se bo brala v nedeljo, dne 21. januarja 1934 ob pol 10 v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Ljubljana, dne 19. januarja 1934.

Globoko žalujoči ostali.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

Oče nemirno hodi po sobi, ob vsakem koraku padene ob kak tapčan; kaj neki premišljuje.

»Kje so neki zdaj moji starši?« pravi žalostno dijak, ki je tudi pri nas nastanjen. »Najbrž so zmrznili kje med Novonikolajevskim in Irkutskom!«

In bleda Poljakinja z malim dekletcem v naročju tiho joče za svojim možem, ki je pri bežeči Kolčakov armadi in ki ga brčkone ne bo videla nikoli več.

Nekdo nalahno potrka. Oče odpre in iz bele megle, ki jo ledeni mraz požene v sobo, se pojavi Josif Stanislavovič. Na sebi ima staro, raztrgano šubo (kožuh) in iz kape mu sili vata za prsi na debelo.

»S praznikom!« nam zakliče in stopi na sneg s klobučinastih čevljev. K vsakemu pristopi in nam želi srečo vsem po vrsti.

»Zjutraj sem bil v cerkvi,« pripoveduje, »potem sem peljal sod za vodo k Angari, nato sem se pripravil na predavanje in nato zopet po vodo. Zato, da hodim po vodo, mi namreč gospodinja daje hrano in me podpira s perilom. Sijajni ljudje so!«

Profesor Zavadovski je obdobjanja vreden človek; vedno skrbi za druge, vedno skuša drugim napraviti kako veselje. V vsakem človeku vidi samo dobro, vsak mu je »sijajen«, srčno dober.

Dobri Josif Stanislavovič si zelo prizadeva, da bi nas malo razvedril. Pripoveduje o veseložalostnih malenkostih vsakdanjega življenja, jaz mu krpam kapo, kolikor morem.

Vstanem in hočem tudi na plašču zakrpati najhujše luknje; stopila sem k okenski polici, kamor ga je bil položil. Tedaj je zdrknila senca mimo

okna, trenotek nato je potrkalo, odprla sem in na pragu je stal — Griša Filipenko!

Toda kakšen je bil! Izpod visoke kožuhaste kape je gledal zmuzel obraz, poln ran in tvorov; roke je le s težavo pregibal, in ko sem mu dala roko, je zakričal od bolečine. Noge so mu tičale v raztrganih pimihi (klobučevinasti čevlji), iz katerih so gledali goli prsti. Našel nas je s pomočjo beženske pošte.

»Moj Bog, kako toplo, kako prijetno je pri vas!« je vzkliznil navdušeno, in ko mu je pogled ošinil mizo, je nadaljeval:

»In kako sijajen kruh! In sir! In čaj!«

Nalila sem mu kozarec čaja. Ne more ga držati z zmuzlimi rokami, zato mu pomagam. Hvaležno me pogleda.

»Kaj je novega na fronti?« vpraša oče.

»Armada beži,« odgovori mrko. »Kolčaka so Čehi baje ujeli. Edino upanje je, da Sakharov vzame Irkutsk! O, ko bi imeli več takih poveljnikov, potem boljševiki ne bi zmagali! Večkrat sem ga videl; njegovega odkritega pogleda, ki globoko prodira v dušo, ne pozabim O, da bi zavzel Irkutsk, morda bi potem še lahko upali!«

Kakor da bi v sobi postalo svetleje! Ravno pred letom dni so nas Beli osvobodili! Morda zdaj Sakharov ne bo šel mimo Irkutsk, morda nas reši, morda...

Polnoči je že minulo. Medla rdeča svetloba žari od železne peči, ki more komaj segreti en kot sobe. Griša leži na lesenem tapčanu; postljal smo mu v vsem, kar smo imeli, da bi mu nekoliko postregli.

»Alja,« je dejal, »sedite k meni! Tako dolgo že nisem videl pravega človeškega obličja, samo mrličje sem videl in take, ki so bili za smrt določeni... Alja, položite mi roko na čelo... Tako... Mislim si bom, da me imate radi. Alja! Saj tako koprnim po ljudeh, ki me imajo radi, ki skrbijo zame! Tako sem utrujen... kmalu bom menda umrl... Menda...«

Griša zaspi, vse molči. Profesor Zavadovski gre k njemu in ga rahlo pokrije s kožuhom. Luč je ugasnila; dolgo še sedimo v temi kot v ječi... Od daleč se slišijo streli. Ali so Rdeči ali Beli? Ali bomo jutri še živi?

»Tvoje rojstvo, Jezus Kristus, naš Bog...« je začel oče; toda že po prvih besedah je na mah umolknil. Ne vidim drugim v obraz, ker je tema. Mislim pa, da nisem edina, ki ji vro vroče solze iz oči...

4. februarja 1919.

Pravkar prihajam s kolodvora; tam vlada nepopisen direndaj, vse je silno razburjeno. vsak hoče vedeti najnovejšo vesti. Pogovarjala sem se z nekaterimi kmeti in kmeticami, ki so me prosili, naj jim pomorem, da najdejo vlak za Moskvu. Iz njihovega govorjenja sem posnela, da bi zato radi nazaj na zapad, ker se boje, da se generalu Sakharovu le posreči zavzeti Irkutsk. To me je zopet navdalo z majhno nado, zadnjo nado. Ime Sakharov je zdaj zadnje, edino, ki imajo boljševiki strah pred njim.

Sicer so pa Čehi sami naredili kmete za komuniste. Samo ker so sumili, da so rdeči, so jih Čehi zaprli in jih skoraj na smrt pretepli. Ena od žensk mi je pokazala udarjena mesta na telesu; bilo je strahotno pogledati.

5. februarja 1920.

Danes sem sklenila, da grem v mestni del onstran Angare, naj stane, kar hoče; rada bi obiskala Grišo in mu prinesla malo kruha v bolnišnico. Toda nikogar niso pustili čez reko. Kolodvor je bil poln čet vseh narodnosti, vsak je ukazoval, samo Rusi ne. Po dolgem moledovanju mi je poveljnik vendar dal propusk za bolnišnico, na katerem so bile natančno označene ulice, po katerih imam pravico iti. Zelo je bilo težko priti skozi, ker so povsod streljali. Kdo strelja, na koga, ni vedel nihče. Ko sem končno prišla do bolnišnice in prosila, naj me spuste notri, mi je povedala sestra, da je ubogi Griša danes zjutraj umrl —

6. februarja 1920.

Kako trdno je človeško upanje! Se vedno čakamo na rešitev. General Kappel je mrtev, toda dokler general Sakharov živi, imamo še vedno iskro upanja. Morda vendar zavzame Irkutsk in nas osvobodi. Morda vendar!

Cisto temno je v sobi, ne vidim, kaj pišem, črke lezejo ena v drugo. Od daleč slišim strele. Ali bodo Beli napadli?

7. februarja 1920.

Kolčak je mrtev. Pravkar sem zvedela od istega vojaka, ki ga je ustrelil in zdaj teka po vsem mestu in vsakemu pripoveduje. Ko sem ga slišala, je morda že stotič pripovedoval poslušalcem in vendar so njegove besede napravljele globok vtis; zapomnila sem si vsako besedo:

»No, bratec, zjutraj smo ga peljali vun in ga postavili k steni: čisto mirno in tiho je stopil tja. Potem je vzel iz žepa cigaretnico in si zapalil cigareto. Stojimo pred njim in ga gledamo. Kolene so se mi začela tresti. Čutim, da ne morem vanj streljati. Ob. az liki Kristus! Sicer ne verujem v Boga in ne v hudiča, vse skupaj je neumnost, pa vendar... Ko je cigareta gorela, mi je dal dozo in rekel: »Na, bratec, vzemi za spomin!« Vzamem jo, jo denem v žep in mu hočem poljubiti roko, pa se spomnim, da je zločinec, da ga moramo ustreliti. Zda se začuje povelje: »Streljaj!« Vsi merimo vanj, toda nihče ni ustrelil, nobeden! Tedaj vrže Kolčak cigareto proč, dvigne roko in poveljuje sam: »Ogenj!« Tedaj smo ustrelili! — — — Sam si je poveljeval ogenj! — — — Zbežal sem, ko se je zgrudil, in sem še vedno ves iz sebe. To je bil človek! To je bil človek! — — — Njegov minister pa je cvilil ko pes; oklenil se nam je nog in moledoval za življenje. Tega smo brez usmiljenja počili. — — — Toda Kolčaka ne bi mogli ustreliti, da ni sam dal poveljate

(Dalje.)